

מפרט אחיד לפריט 10.8 ב'

חומרי חיטוי או ניקוי:

חומרי חיטוי או ניקוי - אחסונם שלא לצורך מכירה במקום,

למעט בעסק שיכולת האחסון המרבית שלו הוא עד 5 טונות

שינוי מס' 1

תוכן עניינים

<u>פרק 1 - הגדרות כלליות.....</u>	<u>2</u>
<u>פרק 2 - תנאים רוחביים.....</u>	<u>3</u>
<u>פרק 3 - המשרד להגנת הסביבה.....</u>	<u>5</u>
<u>פרק 4 - זרוע העבודה.....</u>	<u>19</u>
<u>פרק 5 - הרשות הארצית לכבאות והצלה.....</u>	<u>27</u>

פרק 1 - הגדרות כלליות

1.1. בעל מקצוע מוסמך

1.1.1. מי ששר הפנים הסמיכו לעניין סעיף 6 לחוק רישוי עסקים (להלן: "החוק"), והוא אחד מאלה:

(1) מהנדס רישוי כמשמעותו בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958 (להלן: "חוק המהנדסים"), הרשום במדור הנדסה אזרחית, ואדריכל רישוי כמשמעותו בחוק המהנדסים הרשום במדור לארכיטקטורה.

(2) במבנה פשוט, כהגדרתו בתוספת הראשונה לתקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), התשכ"ז-1967 (להלן: "תקנות ייחוד פעולות"):

(א) מהנדס או אדריכל רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים במדור להנדסה אזרחית או ארכיטקטורה.

(ב) הנדסאי כמשמעותו בתוספת הראשונה לתקנות ייחוד פעולות.

1.2. בעל עסק

1.2.1. לרבות בעל רישיון העסק, מבקש הרישיון, המחזיק בעסק או האדם שבהשגחתו, בפקוחו או בניהולו פועל העסק.

1.3. גורם מוסמך ארצי

1.3.1. כל אחד מאלה, לפי העניין:

(1) ראש רשות הרישוי שבתחומה נמצא העסק, או עובד בכיר אחר מקרב עובדיה שהוא הסמיק לעניין זה.

(2) המנהל הכללי של המשרד נותן האישור, או עובד בכיר אחר מקרב עובדי משרדו שהוא הסמיק לעניין זה.

(3) נציב כבאות והצלה, או קצין כבאות והצלה בכיר אחר שהוא הסמיק לעניין זה.

(4) המפקח הכללי של משטרת ישראל, או קצין משטרה בכיר אחר שהוא הסמיק לעניין זה.

1.4. הוראות לצד המפרט האחיד

1.4.1. מסמכים ותנאים כאמור בסעיף 2ג(ג) לחוק, שנקבעו בחיקוק, הנדרשים מבעל עסק לפי החוק, לרבות לפי סעיפים 6ב, 6ג ו-8 עד 11ב לחוק, ואולם אין באי-פרסומם כדי לפטור מן הדרישה להגישם או למלאם.

1.5. החוק

1.5.1. חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968.

1.6. התקנות

1.6.1. תקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות), התשס"א-2000.

1.7. מפרט, מפרט אחיד

1.7.1. מפרט, לפי סעיף 1ג לחוק, המאחד את התנאים לרישיון, הנדרשים מטעם של נותני האישור לפי סעיף 7 לחוק, והמסמכים הנדרשים על-פי סעיף 6ד לחוק מעסק מהסוג האמור בתחילת המפרט והוראות לצד המפרט האחיד, המופיעות במפרט.

- 1.8. נותן אישור**
- 1.8.1. השר להגנת הסביבה, השר לביטחון הפנים, שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, שר החקלאות ופיתוח הכפר או שר הבריאות, או מי שהם הסמיכו לתת אישור, לעניין עסק שקביעתו כטעון רישוי נעשתה בהתייעצות עמם, לשם הבטחת המטרות כאמור בסעיף 1 לחוק.
- 1.9. צו רישוי עסקים**
- 1.9.1. צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013.
- 1.10. רישיון**
- 1.10.1. רישיון עסק, היתר זמני או היתר מזוורז.
- 1.11. רשות הרישוי**
- 1.11.1. בתחום רשות מקומית - ראש הרשות המקומית או מי שהוא הסמיכו לכך.
- 1.11.2. מחוץ לתחומה של רשות מקומית - מי ששר הפנים הסמיכו לכך.
- 1.12. שינוי בעלות**
- 1.12.1. כל שינוי בזהות הבעלים הרשומים ברישיון העסק, לרבות הוספת בעל או גריעתו, וכן העברת שליטה בתאגיד כמשמעותה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

פרק 2 - תנאים רוחביים

הוראות לצד המפרט האחיד

- 2.1.** אין באמור במפרט זה כדי לפטור את מבקש הרישיון מהגשת בקשה, ומקבלת אישורים מתאימים לפי החוק ולפי כל דין. מפרט זה אינו מהווה רישיון. המנהל עסק ללא רישיון עובר על החוק, ויהא צפוי לעונשים הקבועים בחוק.
- 2.2.** אין באמור במפרט זה כדי לפטור בעל עסק מקיום דרישות כל דין החל עליו, אף אם הוראות הדין אינן מופיעות במפרט.
- 2.3.** אם קיימים בעסק סוגי עסקים נוספים החייבים ברישוי לפי צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013, יחולו עליהם התנאים המסוימים לעסקים מסוגם, בין שהם מפורטים במפרט האחיד ובין שאינם מפורטים בו, והאמור בתנאים אלה לא יגרע מהם.
- 2.4.** לבקשה לרישיון יצורפו, לאחר שנחתמו בידי בעל מקצוע מוסמך: תרשים סביבה, מפה מצבית ותכנית עסק, כמפורט בתקנות 12-15 לתקנות. בנוסף, יצורפו לבקשה מסמכים המפורטים במפרט זה, אם ניתן להגישם בעת הגשת הבקשה.
- 2.5.** רישיון יוצג בעסק במקום נראה לעין.
- 2.6.** נותן אישור או רשות הרישוי רשאים להוסיף תנאים ברישיון לפי סעיף 7 לחוק.
- 2.7.** המבקש רישיון, או בעל רישיון, רשאי להגיש השגה על תנאי או מסמך שנדרש ממנו במפרט זה, למעט תנאי או מסמך שנקבע בחיקוק. את ההשגה יש להגיש לגורם מוסמך ארצי בהתאם לטופס 9 המופיע בתקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות), תשס"א-2000.

2.8. לגורם המוסמך לדון בהשגות מטעם נותן האישור, לפי טופס ההשגה, בתוך 30 ימים מיום קבלת הדרישה לפי המפרט האחיד. הנחיות לגבי אופן הגשת ההשגה מפורטות באתר. עותק של ההשגה יש להגיש לרשות הרישוי. עבור כל השגה יש לשלם אגרה בסך 323 ₪ (סכום המתעדכן מעת לעת). יודגש כי הגשת השגה אינה מתלה את תוקפה של החלטה, כל עוד לא החליט אחרת הגורם שהוגשה לו ההשגה.

2.9 ביטול רישיון או פקיעתו

2.9.1. לא יהיה תוקף לרישיון עסק או להיתר זמני אם חלו שינויים מהרשום בו או במסמכים המצורפים לו לגבי סוג העסק, לרבות מבניו, שטחו, הבעלות בו, מיקומו וסוג העיסוק.

2.9.2. רישיון עסק יבוטל אם נעשו שינויים בעסק בהשוואה לתרשים הסביבה, המפה המצבית או תכנית העסק, לאחר שניתנה לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו.

2.9.3. היתר זמני יפקע בנסיבות האמורות בסעיף 2.9.2.

2.9.4. רשות הרישוי רשאית לבטל רישיון מטעמים אחרים, לאחר התייעצות עם נותן אישור המופקד על קיום מטרה מן המטרות האמורות בסעיף 1(א) לחוק, שאי קיומה משמש עילה לביטול, ולאחר שניתנה לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו.

2.9.5. במקרה של יסוד סביר להניח שנעברה בעסק או לגביו עבירה לפי סעיף 14 לחוק (עיסוק ללא רישיון, הפרת תנאי מתנאי הרישיון או הפרה של תקנות הנוגעות לעניין), ניתן להוציא לעסק צו הפסקה מנהלי לפי סעיף 20 לחוק.

2.10 הוראות במפרט האחיד

2.10.1. בעל עסק ידווח לנותן האישור על כל שינוי בעסק, העלול להשפיע על העמידה בתנאי הרישיון, שלושה חודשים מראש לפחות, ויפעל לפי הנחיות נותן האישור.

2.11 תחילה

2.11.1. מועד תחילתן של ההוראות המפורטות בפרקים 1 (הגדרות כלליות) ו-2 (תנאים רוחביים) למפרט זה הוא ביום פרסומו של המפרט. מועד תחילתן של ההוראות המפורטות ביתרת הפרקים המופיעים במפרט זה יהיה בהתאם לאמור בכל פרק, ויחול רק על ההוראות המפורטות באותו הפרק.

פרק 3 - המשרד להגנת הסביבה

- 3.1. הגדרות**
- בפרק זה -
- 3.1.1. **אירוע חומרים מסוכנים** - התרחשות בלתי מבוקרת או תאונה שמעורב בה חומר מסוכן הגורמת או העלולה לגרום סיכון לאדם ולסביבה, לרבות שפך, דליפה, פיזור, פיצוץ, התאיידות, דליקה.
- 3.1.2. **אישור מנהל** - אישור מנהל כמשמעותו בתקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומרים מסוכנים), התשנ"א-1990.
- 3.1.3. **אסבסט, אסבסט פריך, אסבסט צמנט, עבודת אסבסט והמנהל** - כהגדרתם בחוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א-2011.
- 3.1.4. **דיגום חטף** - דיגום אקראי (Grab Sampling) על-פי ספר שיטות סטנדרטיות.
- 3.1.5. **דיגום מורכב יומי** - דיגום פרופורציונלי לספיקת הקולחין, שפכים או תמלחות, המתבצע על ידי איסוף דגימות בתדירות של אחת לשעה לפחות, במשך 24 שעות רצופות, כאשר כל דגימה נאספת לכלי מקורר נפרד, ואשר בסיומו מצורפות הדגימות לכלי איסוף מקורר יחיד או כאשר איסוף כל הדגימות נעשה לכלי מקורר אחד.
- 3.1.6. **זיהום קרקע** - שחרור של חומר מזהם לקרקע באופן הגורם לכך שהקרקע תהיה קרקע מזהמת, ואם הייתה הקרקע מזהמת טרם השחרור, יראו כל שחרור נוסף של חומר מזהם לקרקע כזיהום קרקע.
- 3.1.7. **חומר מזהם** - חומר שהוא אחד או יותר מן המזהמים המנויים [בחוברת רשימת ערכי הסף הראשוניים](#) המפורסמת באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה או ברשימה שאליה מפנה חוברת זו.
- 3.1.8. **חומר מסוכן** - כהגדרתו בחוק חומרים מסוכנים, התשנ"ג-1993.
- 3.1.9. **טופס מלווה** - טופס אשר מלווה את הפסולת ממקום ייצורה ועד ליעד הטיפול הסופי.
- 3.1.10. **מאצרה** - אמצעי קיבול העשוי משטח ודפנות אטומים לחלחול החומר המאוחסן בו למניעת פיזורו לסביבה, לרבות אמצעי קיבול נייד.
- 3.1.11. **מזיקים** - חרקים ופרוקי רגליים אחרים או מכרסמים או בעלי חוליות אחרים המטרידים אדם, המזיקים או עלולים להזיק לו.
- 3.1.12. **מעבדה מוסמכת** - מעבדה כמשמעותה בחוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, התשנ"ז-1997, שהוסמכה לבצע את הבדיקות הנדרשות בתנאים אלה.
- 3.1.13. **משטחי התפעול** - כל המשטחים בעסק שאליהם עלולים להגיע או שעליהם עלולים להיווצר תשטיפים, שפך דלקים, שמנים וחומרים מסוכנים, לרבות המשטחים בעסק עליהם ממוקמים מתקני ייצור, שבהם מתקיימת פעילות תעשייתית, לרבות ייצור, תחזוקה, אחסון, פריקה וטעינה.
- 3.1.14. **נגר עילי מזהם** - מי גשמים שבאו במגע עם מזהמים במשטחי תפעול לאחר תקופת עצירת גשמים של חודש ומעלה ו/או עם קרקע מזהמת, ושרכוז ה-TOC בהם עולה על 20 מ"ג/לי (מיליגרם לליטר).

3.1.15. נגר עילי נקי - לרבות כל אחד מאלה:

(1) משקעים שבאו במגע עם מזהמים במשטחי תפעול לאחר תקופת עצירת גשמים של חודש ומעלה.

(2) משקעים שבאו במגע עם קרקע מזוהמת.

(3) נגר עילי, שריכוז ה-TOC בהם עולה על 20 מ"ג/ל'.

3.1.16. ספר שיטות סטנדרטיות - המהדורה האחרונה של הספר Standard Methods for the

Examination of Water and Wastewater, בעריכת ובהוצאת American Public Health Association, American Water Works Association, Water Environment Federation, שעותק ממנו מצוי בספריה לרפואה ציבורית ע"ש ד"ר זימן במשרד הבריאות, ירושלים, באגף מים ונחלים במשרד להגנת הסביבה, ירושלים, ובאגף שפכי תעשייה וקרקעות מזוהמות במשרד להגנת הסביבה, קריית הממשלה ת"א, וזמין לעיון הציבור בשעות העבודה.

3.1.17. ספי הדיווח - ספי הדיווח כפי שקבוע בהתאם לכל חומר ברשימת הסוכנות האמריקאית

להגנת הסביבה ולעניין TPH, סף הדיווח הינו 100 ליטר.

3.1.18. סקר היסטורי - זיהוי מקורות זיהום אפשריים בהווה ובעבר, לרבות מיקומם, כמותם,

וזיהוי חומר מזהם קרקע שנעשה בו שימוש בהווה ובעבר, והגורמים האפשריים לזיהום על פי בדיקות במסמכים, רישומים, תמונות, תשאול גורמים רלוונטיים, צילומים, תצ"אות ותיעוד אחר, על-פי ההנחיות המפורסמות באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה (חלק ג' של המסמך).

3.1.19. סקר קרקע - ביצוע סדרת פעולות בשלבים בידי דוגם מוסמך, שמטרתן לאתר ולתחם את

הזיהום לפי ההנחיות המפורסמות באתר המשרד, כמפורט להלן:

(1) תכנון הבדיקות - הכנת תכנית לדיגום בקרקע ו/או בגזי קרקע ו/או במים, שמטרתה לזהות את קיומו של חומר מזהם בקרקע, במים ובגז הקרקע, כמותו וריכוזו, וכן בדיקת היקף הזיהום במרחב והגשתה לאישור נותן האישור.

(2) ביצוע הדיגומים - ביצוע דיגום על פי תכנית שאושרה על ידי נותן האישור.

(3) דו"ח ממצאים - הכנת דו"ח ממצאי הסקר שבוצע, לרבות מסקנות הסקר, אפשרויות השימוש בקרקע עד להשלמת הטיפול בה, ופירוט המשך הפעולות הנדרשות לטיפול בזיהום.

3.1.20. דוגם קרקע/גז קרקע מוסמך - מי שעוסק בביצוע דיגומי קרקע/גז קרקע וניתוחם, לפי

העניין, ומתקיים לגביו אחד או יותר מאלה:

(1) הוא הוסמך בידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות בהתאם לחוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, התשנ"ז-1997 להיות דוגם קרקע.

(2) מעבדה מחוץ לישראל שאישר אגף שפכי תעשייה, דלקים וקרקעות מזוהמות במשרד לעניין זה.

3.1.21. פסולת חומר מסוכן - כהגדרת "פסולת" בתקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומרים

מסוכנים), התשנ"א-1990.

3.1.22. קרקע - תווך האדמה והמסלע הבלתי רוויים במים, לרבות פני הקרקע וגז הקרקע.

3.1.23. **קרקע מזוהמת** - קרקע שמצוי בה חומר מזהם הגורם לכך שהיא מהווה סכנה לבריאות הציבור או לסביבה.

3.1.24. **שפכים** - פסולת המורחקת בהזרמה או פסולת נוזלית, לרבות מוצקים בתרחיף ומוצקים מומסים, לרבות שפכים סניטריים, תעשייתיים ותמלחות.

3.1.25. **שפכים סניטריים** - שפכים שמקורם בשירותים הסניטריים (לרבות: מכורים, ממקלחות ומאסלות) של העסק, והמוזרמים במערכת נפרדת מהשפכים התעשייתיים של העסק.

3.1.26. **תשטיפים** - נוזלים לרבות נגר עילי, שבאו במגע עם משטחי התפעול או עם שפכים, חומר מסוכן, דלק, שמן, קרקע מזוהמת, בוצה ופסולת או שנבעו מהם.

3.2 תנאים מוקדמים

3.2.1. בעסק יותקנו מערכות איסוף נפרדות:

(1) לשפכים סניטריים.

(2) לתשטיפים ולנגר עילי מזוהם.

(3) לנגר עילי נקי.

3.2.2. בעסק יותקנו משטחי תפעול שיעמדו בדרישות המפורטות להלן:

(1) אטומים ועמידים בפני חלחול הנוזלים הצפויים להתנקז אליהם.

(2) מופרדים משאר שטחי העסק באופן שתימנע הגעתם של תשטיפים לסביבה.

(3) מנוקזים למערכת האיסוף לתשטיפים ונגר עילי מזוהם.

3.2.3. משטחי התפעול שעליהם מתבצע אחסון חומרי ניקוי וחיטוי יהיו מקורים על פי דרישת נותן האישור למניעת זיהום קרקע ומים.

3.3 כללי

3.3.1. בעל העסק יפעיל את העסק תוך שמירה על איכות נאותה של הסביבה, ובאופן שאינו גורם למטרדים או למפגעים לסביבה.

3.3.2. כל פעילות העסק לרבות אחסון קבוע או זמני, פריקה וטעינה, תתבצע בשטח העסק בלבד.

3.3.3. בעל העסק יבצע את פעילויות העסק על משטחי התפעול בלבד.

3.3.4. בעל העסק יאחסן את חומרי הניקוי והחיטוי באריזות תקינות וסגורות.

3.4 רישום ודיווח

3.4.1. בעל העסק ינהל יומן אירועים סביבתיים חריגים.

3.4.2. ביומן ירשמו כל האירועים והתקלות הנוגעים ל:

(1) מתקנים למניעת מפגעים סביבתיים.

(2) מטרדי ריח וזיהום אוויר מעבר לגדר העסק.

(3) הזרמת שפכים לרשת הביוב באיכויות החורגות מהנדרש בתנאים אלה.

3.4.3. הרישומים ביומן האירועים יכללו את הפרטים הבאים לפחות:

(1) תאריך ושעת גילוי האירוע או התלונה או התקלה או החריגה.

(2) מהות האירוע או נושא התלונה ותיאורו המפורט כולל מיקומו.

(3) האמצעים שנקטו לטיפול באירוע.

(4) תאריך ושעת סיום האירוע/תקלה/חריגה.

(5) חתימת איש הקשר.

3.4.5. רישומי היומן יישמרו בעסק 5 שנים לפחות, ויעמדו לעיון או יימסרו לנותן האישור על פי דרישתו.

3.4.6. על פי דרישת נותן האישור יעביר בעל העסק פרטים ומידע בדבר חומרים שנפלטו, נשפכו, סולקו או הושלכו לסביבה מתוך העסק או עקב פעילותו העסקית של העסק, בתוך פרק הזמן שיקבע.

3.5 מים ושפכים

3.5.1. בעסק יהיו משטחי תפעול שיעמדו בדרישות המפורטות להלן:

- (1) אטומים ועמידים בפני חלחול הנוזלים הצפויים להתנקז אליהם.
- (2) מופרדים משאר שטחי העסק באופן שתימנע הגעתם של תשטיפים לסביבה.
- (3) מנוקזים למערכת האיסוף לתשטיפים ונגר עילי מזוהם.
- (4) משטחי התפעול שעליהם מתבצע אחסון חומרי ניקוי וחיטוי יהיו מקורים על-פי דרישת נותן האישור למניעת זיהום מים וקרקע.

3.5.2. **שפכים סניטריים** יפוגו באחת מהדרכים הבאות:

- (1) למערכת הביוב הציבורית.
- (2) היה ולא קיימת מערכת ביוב ציבורית, יפוגו למיכל איסוף סגור ואטום לחלחול, שתכולתו תפונה על-ידי מוביל שפכים מורשה על פי כל דין למתקן טיפול בשפכים מאושר על-פי כל דין, ובלבד שניתן לכך אישור מראש ובכתב מאת נותן האישור.
- (3) במקרה של פינוי השפכים הסניטריים על-ידי מוביל שפכים, ישמור בעל העסק אסמכתאות על הפינוי למשך שלוש שנים לפחות. האסמכתאות תועמדנה לעיון או ימסרו לנותן האישור באמצעי אלקטרוני או בפקסימיליה או בדואר רגיל/רשום, על פי דרישתו.

3.5.3. **תשטיפים ונגר עילי מזוהם**

- (1) משטחי התפעול ינוקו באמצעים יבשים, כגון טאטוא ושאיבה. אם נעשה שימוש במים לניקוי משטחי התפעול, ייאספו ויסולקו התשטיפים בהתאם למפורט להלן:
- (2) תשטיפים ונגר עילי מזוהם יטופלו ויפוגו באחת מהדרכים הבאות:
 - (א) למערכת הביוב הציבורית, ישירות או לאחר שעברו טיפול במתקן קדם טיפול, ובלבד שריכוזי המזהמים שבהם עומדים בערכים המופיעים בטבלה שבנספח 1.
 - (ב) למכל איסוף שפכים, וממנו למתקן לטיפול בשפכים מחוץ לשטח העסק, המאושר על פי כל דין לקליטת סוג השפכים המפונים, בכפוף לאישור מראש בכתב מאת נותן האישור.

(ג) פסולת חומרים מסוכנים תטופל בהתאם להוראות כל דין.

- (3) במקרים חריגים נותן האישור רשאי לדרוש ערכים שונים עבור הפרמטרים המופיעים בטבלה בנספח א' בהתאם ליעדי סילוק הקולחים והבוצה, ובהתאם לתרומת העסק לכלל השפכים המגיעים למתקן טיפול בשפכים.

- (4) בעל העסק לא ימהל את התשטיפים ונגר עילי מזוהם לפני ו/או אחרי טיפול, ולא יגדיל את צריכת המים כדי להקטין את ריכוזי המזהמים בשפכים.

3.5.4. **נגר עילי נקי**

- (1) בעל העסק יפעל למניעת זיהום נגר עילי נקי.
(2) נגר עילי נקי לרבות מגגות המבנים והמרזבים ינוקז למערכת הניקוז הציבורית.
- 3.5.5. דיגום**

- (1) בעל העסק יבצע דיגום חטף ו/או דיגום מורכב יומי של שפכי העסק בהתאם לדרישת נותן האישור, ועל פי הנחיותיו בדבר פרמטרים מועד הדיגום:
(2) תדירות הדיגום תהיה אחת לשישה חודשים לפחות.
(3) הדיגום יבוצע על ידי דוגם מוסמך, והדגימה תיבדק במעבדה מוסמכת לפרמטרים הנדרשים.
(4) הבדיקות בשפכים יתבצעו על-פי ספר שיטות סטנדרטיות, או בשיטה אחרת שאושרה מראש ובכתב על ידי נותן האישור.
(5) הדיגום יבוצע בכל אחת מהנקודות הבאות:
(א) כאשר העסק מחובר למערכת הביוב הציבורית הדיגום יבוצע בכל אחת מהנקודות הבאות:

- (1) לפני נקודת החיבור של שפכי העסק למערכת הביוב הציבורית.
(2) במקרים שבהם קיימים מתקני קדם טיפול - בנקודות היציאה מהם.
(3) כאשר העסק אינו מחובר למערכת ביוב ציבורית, הדיגום יבוצע במכל איסוף השפכים.
(6) תוצאות הדיגום תישמרנה בעסק למשך תקופה של לפחות שלוש שנים, ותוצגנה או תימסרנה לנותן האישור על-פי דרישתו במדיה אלקטרונית, בפורמט כפי שיפורסם באתר המשרד להגנת הסביבה, בפרק שפכי תעשייה וקרקעות מזוהמות.
(7) במקרים מיוחדים, רשאי נותן האישור לדרוש תדירות דיגום שונה מהמפורט לעיל, כגון:
(א) אזורים בעלי רגישות הידרולוגית גבוהה על-פי מפת רגישות הידרולוגית שפרסמה רשות המים על עדכונה.

- (ב) במצב שבו סילוק שפכים ו/או קולחין מהעסק מתבצע לנחל ו/או לים.
(ג) במצב שבו איכות השפכים עלולה לגרום לסכנה לאדם ו/או לסביבה.
- 3.5.6.** בעל העסק יהיה רשאי להציג לנותן האישור דיגומים על-פי סעיף זה, שבוצעו על ידי הרשות המקומית או תאגיד מים וביוב בעל רישיון לפי חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001, או כל גורם אחר שאישר נותן האישור, ובלבד שבוצעו בהתאם לדרישות תנאים אלה, לרבות לעניין תדירות ופרמטרים.

3.6. מניעת זיהום קרקע

- 3.6.1.** בעל העסק לא יסלק חומר מזהם לקרקע, לא יבצע כל פעולה העלולה לגרום לזיהום קרקע, ויימנע מכל פעולה כאמור; לעניין זה, יראו כסילוק כל העברה של חומר מזהם לקרקע, לרבות אחסונו, אם נעשה שלא על-פי כל דין, שלא על מנת לבצע בו שימוש. ואולם לא יראו את הפעולות שלהלן כסילוק או כפעולה העלולה לגרום לזיהום קרקע:
(1) הדברה בתכשיר הדברה הרשום על-פי כל דין, המבוצעת בהתאם לתנאי הרישום של התכשיר.

- (2) דישון קרקע, ובלבד שאם חלות על הדישון כאמור הוראות על-פי כל דין - קוימו הוראות אותו דין.
- (3) פעולה המתבצעת בהתאם לרישיון, להיתר או לצו שניתנו על פי חוק המים.
- (4) שימוש במים שסופקו על פי הוראות חוק המים, ובלבד שאם חלות על שימוש כאמור הוראות על פי כל דין - קוימו הוראות אותו דין.
- 3.6.2. בעל העסק יאחסן ויוליך חומר מזהם במתקנים, מכלים או צנרות אטומים לחלחול ועמידים לחומר המזהם, ובאופן שבו תימנע כל דליפה וזיהום קרקע.
- 3.6.3. בעל העסק יפעל למניעת זיהום קרקע, ובכלל זה ינקוט אמצעים למניעת שחרור של חומר מזהם לקרקע בהתחשב בסוג החומר המזהם ובסיכונים שהוא עלול ליצור לבריאות הציבור או לסביבה, ובכלל זה:
- (1) התקנת אמצעי בקרה וניטור או ביצוע בדיקות מתאימות:
- (2) שמירה על תחזוקה נאותה של התשתיות והמתקנים המשמשים לפעילות בחומר מזהם.
- (3) הכנת נהלים למניעה ולטיפול באירועי שחרור חומר מזהם לקרקע ויישומם.
- 3.6.4. בעל העסק יחזיק בשטח העסק במקום נגיש ומסומן ומוכן לשימוש בכל עת ציוד ספיגה ושאיבה, המתאימים לטיפול במקרה של שפך של חומר מזהם קרקע, ומכל לאיסוף חומר ספיגה שהזדהם.
- 3.6.5. **תשתיות על-קרקעיות המכילות חומר מזהם קרקע**
- (1) מכלים וכלי אצירה המכילים חומר מזהם קרקע יוצבו במאצרה העומדת בדרישות הבאות:
- (א) אטומה לחלחול של חומר מזהם המאוחסן בה.
- (ב) קיבולת המאצרה תהיה לפחות 110% מנפח המכל המאוחסן בה.
- (ג) אם למאצרה פתח ניקוז, הפתח יהיה סגור, למעט לשם ריקון יזום בהתאם לסעיף 3.6.2.
- (ד) פתח מילוי המכל יותקן בתחומי המאצרה.
- (ה) קירות המאצרה יהיו בעלי חוזק מכני מספק כדי להכיל את תכולת המכל הגדול ביותר המאוחסן בה.
- (ו) כשהיא ריקה, נקייה ותקינה בכל עת.
- (2) ריקון המאצרה יעשה על פי המפורט להלן:
- (א) שפך של החומר המאוחסן במאצרה יישאב וייאסף במכלים אטומים לחומר האגור בהם.
- (ב) השפך יועבר בהתאם לתכונותיו הכימיות ליעד מתאים המאושר על פי כל דין.
- (ג) מי גשם שהצטברו במאצרה ייבדקו טרם פינויים לקביעת יעד סילוק מתאים, ויסולקו לאתר המאושר על פי כל דין.
- 3.6.6. **פעולות לביצוע בעת גילוי או חשש לזיהום קרקע**
- (1) אם אירע במהלך פעילותו של בעל העסק שחרור של חומר מזהם לקרקע, בין אם כתוצאה מתקלה, לרבות כתוצאה מדליפה, שפך, שאיבה, פליטה, ריקון, הזרמה,

החדרה, המטרה, הזרקה, פריצה, השלכה, חלחול, קריסה של מכל או מתקן ופריצה, ובין אם כתוצאה מסיבה שאינה בשליטתו (בתנאים אלה - אירוע), יבצע בעל העסק פעולות מיידיות לטיפול באירוע ולהשבת המצב לקדמותו כמפורט להלן, ככל שפעולות אלו הן ביכולתו ובשליטתו:

(א) הפסקת הפעילות הגורמת לזיהום או עצירת התפשטות החומר המזהם ממקור הזיהום.

(ב) איסוף או שאיבה של החומר המזהם שדלף, נשפך או סולק לקרקע, או נקווה על הקרקע, לרבות כל הקרקע שבאה במגע עם החומר המזהם.

3.6.7 דיווח על גילוי דליפה או זיהום קרקע

(1) אם התעורר אצל בעל העסק חשש כי אירוע כאמור בסעיף 3.6.6(1), גרם לשחרור דלק בכמות העולה על 100 ליטר, או של חומר מזהם בכמות העולה על המפורט ברשימת ספי דיווח, במהלך יממה אחת ויותר, ידווח על כך לנותן האישור באופן מידי (למרכז מידע בטלפון 6911*), ולא יאחר מ-24 שעות מהמועד שבו נודע לו על האירוע.

(2) בעל העסק ימסור לנותן האישור תוך 48 שעות מגילוי דליפה כאמור לעיל דו"ח בכתב על פרטי הזיהום. הדו"ח יכלול את שם בעל העסק, שם העסק שבו אירעה הדליפה, מיקומה ונ"צ, התאריך והשעה שבהם אירעה או התגלתה הדליפה, סיבת הדליפה, תיאורה ואופן גילויה, סוג החומר המזהם שדלף וכמותו, שטח הקרקע שזוהם, הפעולות שננקטו להפסקת הדליפה ואופן הטיפול בזיהום.

(3) אם אירעו בעסק במהלך שנה קלנדרית אירועי שחרור חומר מזהם כאמור בסעיף 3.6.6(1), שהביאו לכך שבאופן מצטבר כמות החומר המזהם שדלף, נשפך, סולק או נקווה על הקרקע עלה על סך הדיווח, ימסור בעל העסק לנותן האישור דיווח שנתי, לא יאחר מהאחד בחודש מרץ בשנה שלאחר מכן, ובו יפרט את הדברים הבאים:

(א) מועדי האירועים כאמור.

(ב) כמות החומר המזהם שדלפה בכל אחד מהאירועים.

(ג) כמות החומרים המזהמים שדלפה בכל האירועים באופן מצטבר.

3.6.8 בעל העסק יתכן ויבצע סקר היסטורי וסקר קרקע ו/או גז קרקע במקרים הבאים:

(1) על פי דרישת נותן האישור.

(2) אם העסק או חלק ממנו מפסיק את פעילותו או משנה את סוג פעילותו, ובתנאי שבעסק נעשה שימוש בחומר מזהם, אלא אם כן ביקש בעל העסק לפטור אותו מכך, ונותן האישור אישר זאת מראש ובכתב.

3.6.9 תכנית לשיקום קרקע מזוהמת - אם נמצא זיהום בקרקע, יגיש בעל העסק על פי דרישת

נותן האישור תכנית לשיקום הקרקע. התכנית תוכן ותוגש על פי [הנחיות המשרד להגנת הסביבה](#) המפורסמות באתר האינטרנט של המשרד. התכנית תכלול אבני דרך ולוחות זמנים, ואת שיטת השיקום. בעל העסק יבצע את השיקום לאחר קבלת אישור בכתב לתכנית השיקום מנותן האישור ובכפוף לתנאי האישור.

3.6.10 זיהום מים, לרבות מי ים

- (1) בעל העסק לא יגרום לזיהום מקור מים, ויימנע מכל פעולה המזהמת מקור מים או עלולה לגרום לזיהום מקור מים, במישרין או בעקיפין, מיד או בחלוף זמן. לעניין פרק זה, "מקור מים" כהגדרתו בסעיף 20א לחוק המים, התשי"ט-1959.
- (2) במקרה של פעילות שנעשתה בעסק העלולה לגרום לזיהום מקור מים או מי ים, או במקרה של זיהום מקור מים או ים הנובע מפעילות העסק, יידע בעל העסק מיידית את נותן האישור ויפעל על פי הוראות כל דין.

3.7 איכות אוויר

- תנאים אלה ניתנים גם על פי סעיף 33 לחוק אוויר נקי.
- 3.7.1 הוראות אלה באות להוסיף על הוראות כל דין לעניין מניעת זיהום אוויר, לרבות הוראות על פי חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008, והוראות אישיות שניתנו לפי סעיף 8 לחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961.
- 3.7.2 בעל העסק יבטיח שכתוצאה מפעילות העסק לא ייגרם ריח חזק או בלתי סביר, כאמור בחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961.
- 3.7.3 בעל העסק ינקוט בכל האמצעים לצמצום ולמניעת פליטות לא מוקדיות של ריחות משטח העסק.
- 3.7.4 בעל העסק ינקוט בכל האמצעים למניעה ולצמצום פליטות ריח, לרבות על ידי העברת גזים בעלי ריח דרך מערכות איסוף, ניקה ונטרול.
- 3.7.5 אחסון חומרים העשויים להתפזר בסביבה ייעשה באופן שימנע פליטת אבק וחלקיקים מהעסק, לרבות באמצעות אחסון בתאים ייעודיים סגורים, ושימוש באמצעי הרטבה וערפול.
- 3.7.6 מכלי אחסון של חומרים נדיפים, לרבות ממסים, חומצות וחומרי ניקוי, יישמרו סגורים בכל עת.
- 3.7.7 בעל העסק ינקוט בפעולות הנחוצות לצמצום ולמניעת פליטות לא מוקדיות של מזהמים וריחות משטח העסק, לרבות משטחי אחסון, מערכות הולכה (כגון: צנרת, שסתומים, משאבות), פריקה וטעינה.

3.8 חומרים מסוכנים

- 3.8.1 בעל העסק יפעיל את העסק כאשר בידיו היתר רעלים בר תוקף מכוח חוק החומרים המסוכנים לעיסוק נשוא הרישיון, אלא אם הכמויות והריכוזים של החומרים המסוכנים שהוא עוסק בהם פטורים מחובת החזקת היתר רעלים לפי כל דין.
- 3.8.2 כל האמור בתנאים אלה לא יגרע מהתנאים בהיתר הרעלים שניתנו לעסק. במקרה של סתירה בין הוראות פרק זה לבין התנאים שניתנו בהיתר רעלים, גוברות הוראות היתר הרעלים.
- 3.8.3 שינוע חומר מסוכן אל העסק וממנו ייעשה על-ידי מוביל מורשה על פי הוראות כל דין.
- 3.8.4 בעל העסק יחזיק לכל החומרים המסוכנים בעסק גיליונות בטיחות (MATERIAL SAFETY DATA SHEETS) מעודכנים, המכילים מידע לגבי החומר המסוכן, תכונותיו, השפעתו, סיכונים הנובעים ממנו ודרכי מניעתם, על-פי הוראות תקנות הבטיחות בעבודה (גיליון בטיחות), התשנ"ח-1998.

3.8.5. תשתיות אתר האחסון

- (1) אתרי אחסון חומרים מסוכנים יהיו סגורים ונעולים באופן שיאפשר כניסת אנשים מורשים בלבד.
- (2) רצפת אתרי האחסון והשימוש תצופה בחומר איטום מתאים למניעת חלחול החומרים המצויים במקום.
- (3) חומר מסוכן, פסולת חומר מסוכן וכל המתקנים שבהם עוסקים בחומר מסוכן יסומנו וישולטו. הכיתוב יהיה קריא וברור, וייעשה על חומר עמיד מכנית וכימית. שילוט חומר מסוכן יכיל את הפרטים הבאים: השם הכימי של החומר המאוחסן באותיות עבריות או לועזיות, מס' או"ם, קבוצת סיכון, ציון הסיכון וקוד חירום. היה ומאוחסנים בעמדה מסוימת מספר חומרים מסוכנים, ניתן לשלטם בשלט משותף. במקרה זה, יצוין על השלט שם הקבוצה, ציון הסיכון וקוד החירום המחמיר.
- (4) בעל העסק יפריד בין חומרים מסוכנים העלולים להגיב ביניהם, לרבות פסולת חומר מסוכן, בהתאם לקבוצות הסיכון, קוד החירום וגיליונות הבטיחות. כאשר חומרים מאותה קבוצת סיכון עלולים להגיב ביניהם באופן המהווה סכנה לסביבה, לרבות התלקחות, התנדפות גז ואדים, יש לאחסנם בנפרד (כך שיימנע כל מגע בין החומרים המאוחסנים עצמם ובין שפך אפשרי של חומרים אלה).
- (5) חומר מסוכן נוזלי יאוחסן במכל המוצב במאצרה. על המאצרה לעמוד בדרישות לפי המפורט בסעיף 3.6.5.
- (6) בעל העסק לא יאחסן חומר מסוכן או פסולת חומר מסוכן נוזליים מעל חומר מסוכן, או פסולת חומר מסוכן אבקתי או מוצק.

3.8.6. היערכות לחירום

- (1) בעל העסק יכין נוהל חירום שיגדיר את האחריות, הסמכויות והפעולות לביצוע בעת אירוע חומרים מסוכנים. נוהל החירום יכיל לפחות פרטים אלה:
 - (א) תרחישים אפשריים של אירועים ואופן הטיפול המתאים לכל אחד מהם (מקרים ותגובות).
 - (ב) מיפוי ופירוט האמצעים הטכניים והציוד לטיפול באירוע ומיקומם, לרבות אמצעי התראה ואמצעי ספיגה.
 - (ג) רשימת גופי החירום וגופי ההצלה ומספרי הטלפון שלהם.
 - (ד) רשימת אנשי צוות חירום ודרכי ההתקשרות עמם 24 שעות ביממה.
 - (ה) פירוט ציוד המיגון האישי ומיקומו.
- (2) בעל העסק יעדכן את נוהל החירום עם כל שינוי החל באחד מסעיפיו, ויפעל על-פי הנוהל בעת אירוע חומרים מסוכנים. בעל העסק יחזיק את הנוהל בעסק, ויתרגל אותו לפחות פעם בשנה.
- (3) במידה ומתרחש אירוע חומרים מסוכנים, בעל העסק יפעל על פי נוהל החירום ובהתאם להנחיות נותן האישור.
- (4) על העסק יחזיק בכל עת ציוד מיגון אישי ואמצעים לטיפול באירוע חומרים מסוכנים, לרבות חומרי ספיגה, אשר מתאימים לחומרים שבשימוש העסק. בעל העסק יתחזק

את כל הציוד האמור במצב תקין בהתאם להוראות היצרן. בעל העסק יחזיק ציוד כאמור בכמות מספקת, ובאופן שיהיה זמין לעובדי העסק.

3.8.7. בכל מקרה של אירוע חומרים מסוכנים, ידווח בעל העסק באופן מיידי, ולא יאוחר מ-15 דקות לאחר גילוי האירוע, למוקד הסביבה של המשרד להגנת הסביבה, בטלפון: 08-9253321 או 6911*.

3.8.8 פסולת חומר מסוכן

(1) בעל העסק יקים עמדה ייעודית לאחסון פסולת חומר מסוכן, לרבות: חומרי ספיגה ששימשו לטיפול בשפך, בוצות ופחם פעיל, חומרי גלם מסוכנים מקולקלים או שפג תוקפם, ואריזות ריקות עם שאריות חומר מסוכן. האחסון בעמדת הפסולת המסוכנת יהיה תוך הקפדה על כללי אחסון בטיחותי, כולל הפרדה בין חומרים העלולים להגיב ביניהם.

(2) בעל העסק יפנה פסולת חומר מסוכן לאתר הפסולת הרעילה ברמת חובב, או ליעד אחר בהתאם להוראות כל דין.

(3) כל פינוי של פסולת חומר מסוכן ייעשה באמצעות מוביל פסולת חומר מסוכן מורשה על פי כל דין.

(4) בעל העסק ישמור למשך 3 שנים לפחות מסמכים אלה:

- (א) העתקים של כל "אישורי המנהל" לפינוי פסולת חומר מסוכן שנוצרה בעסק.
- (ב) העתקים של "טפסי מלווה" של פסולת חומר מסוכן שהועברה לטיפול, המלווה את הפסולת עם צאתה ושעליה חתומים המשלח, המוביל, תחנת מעבר (אם עברה שם), וקולט הפסולת ביעד הסופי.

(5) בעל העסק ינהל רישום של פסולת חומר מסוכן המפונה מהעסק ביומן שיכלול פרטים אלה:

(א) רשימת הפסולות האירופאית בתרגומה לעברית, כפי שמפורסם באתר המשרד להגנת הסביבה.

(ב) מאפייני סיכון, קוד הטיפול וקוד על.פי אמנת בזל.

(ג) הכמות שפונתה.

(ד) תאריך הפינוי.

(ה) מהות הטיפול ושם יעד הפינוי.

(ו) מספר הקבלה של המפנה.

(ז) מספר טופס מלווה לפסולת מסוכנת.

(6) בעל העסק יעמיד לעיון או ימסור את המסמכים המפורטים בסעיף 3.8.8(5) לנותן האישור או מי מטעמו על פי פורמט שייקבע על-ידי נותן האישור, באמצעי אלקטרוני או בפקסימיליה או בדואר רגיל/רשום, הכול לפי דרישתו.

3.9 אסבסט

בפרק זה "החוק" - חוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א-2011.

3.9.1. בעל עסק לא יתקין אסבסט, מוצר המכיל אסבסט או פסולת אסבסט, ולא יבנה באסבסט, בין אם לשימוש חדש ובין לצורך תיקון, שיפוץ או חידוש לשימוש קיים.

- 3.9.2. בעל העסק לא ימכור, לא יסחר ולא ימסור לאחר אסבסט ו/או פסולת אסבסט.
- 3.9.3. אסבסט פריך שהותקן לצורך בידוד תרמי - בעל העסק יפעל בהתאם להוראות סעיף 5 לחוק, לרבות:
- (1) יפסיק שימוש באסבסט פריך, יסירו ויטמינו לא יאוחר מתאריך 4.8.2021.
 - (2) יערוך באמצעות מפקח אסבסט פריך בדיקה לאיתור שימוש קיים באסבסט במתקן תעשייתי (דוד, צנרת וכדומה, פעיל או לא, בשטח המפעל או מחוצה לו), שיש בו בידוד תרמי שהותקן עד תום שנת 1990.
 - (3) יערוך רישום של ממצאי הבדיקה, יסמן את המתקנים שיש בהם אסבסט, ויעדכן את הרישום והסימון מעת לעת.
 - (4) ידווח למנהל באופן מדי על נוכחות אסבסט פריך בעסק.
 - (5) יבצע כל פעולה נדרשת אחרת למניעת מפגע אסבסט, ובכלל זה יתחזק את החיץ שבין האסבסט לאוויר באופן שימנע כל אפשרות לשחרור סיבי אסבסט לאוויר.
- 3.9.4. בעל העסק המחזיק במבנה המכיל אסבסט צמנט יחזיק את מבנה האסבסט במצב תקין, ללא שברים וסדקים.
- 3.9.5. בעל העסק לא יבצע פעולות קידוח, חיתוך, שיוף, ליטוש, ניסור, חיתוך והשחזה במוצרים ובמבנים המכילים אסבסט.
- 3.9.6. אם נמצאו בעסק לוחות אסבסט צמנט פגומים (במצב מתפורר, סדוק או שבור), יפעל בעל העסק בתוך 3 חודשים מרגע גילויים באחת האפשרויות הבאות:
- (1) לתיקון האסבסט ולאיתום הסדקים והשברים.
 - (2) להסרת האסבסט ולסילוקו על פי הוראות החוק באמצעות קבלן אסבסט צמנט, לאחר שהגיש בקשה להיתר עבודה באסבסט, ובהתאם לתנאי ההיתר.
- 3.9.7. בעל העסק ינהל יומן רישום של עבודה באסבסט שהתבצעה בשטח העסק, וישמור העתק בקשה להיתר עבודה באסבסט, היתר העבודה באסבסט ודו"ח מסכם של קבלן האסבסט. בעל העסק ישמור את המסמכים האמורים בעסק למשך תקופה של 3 שנים לפחות, ויצגם או ימסרם לנותן האישור על פי דרישתו.
- 3.9.8. בעל העסק ידווח באופן מדי במקרה של שריפה של אסבסט או מבנה המכיל אסבסט למוקד הסביבה של המשרד להגנת הסביבה, בטלפון: 08-9253321 או 6911*, ויפעל בהתאם להנחיות המשרד.
- 3.10. פסולת**
- 3.10.1. בעל העסק יאחסן פסולת בעסק במכלים המותאמים לסוג הפסולת וכמותה, ובאופן שימנע מפגעים לסביבה, לרבות מטרדי ריח, מזיקים, ו/או פיזור פסולת ותשטיפים לסביבה.
- 3.10.2. בעל העסק יאסוף ויפנה פסולת מהעסק על פי כל דין, בתדירות אשר תמנע מפגעים סביבתיים.
- 3.10.3. בעל העסק יפנה פסולת מהעסק למפעל מחזור, אתר סילוק פסולת או לתחנת מעבר לפסולת, המורשים על פי כל דין.
- 3.10.4. אין לבצע שריפת פסולת בשטח פתוח בתחום העסק או מחוצה לו שלא במתקן ייעודי לשריפת פסולת המאושר על פי כל דין.

3.11. מניעת מזיקים

- 3.11.1. בעל העסק יפעיל את העסק באופן שלא יגרום למטרדי מזיקים.
- 3.11.2. במקרה שנמצאו מזיקים או בתי גידול למזיקים, בעל העסק ינקוט באמצעים לסילוק בתי הגידול, ובפעולות להדברת מזיקים.
- 3.11.3. פעולות הדברה באמצעות תכשירי הדברה תבוצענה על-ידי מדביר מוסמך מכוח תקנות רישוי עסקים (הדברת מזיקים), התשל"ה-1975.
- 3.11.4. העתק של רישום פעולות ההדברה בחתימת המדביר ישמר בעסק למשך שנתיים לפחות. פעולות ההדברה תבוצענה בתכשירי הדברה שאושרו על-פי תקנות החומרים המסוכנים (רישום תכשירים להדברת מזיקים לאדם), התשנ"ד-1994.

נספח 1

שפכים יוזרמו למערכת הביוב הציבורית כאשר ריכוזי המזהמים שבהם אינם עולים על הערכים המופיעים בטבלה שלהלן:

המזהם	ריכוז מרבי מ"ג/ ליטר	הערות
דטרגנטים רכים (אניונים)	40	
דטרגנטים קשים (נון יונים)	1	
ריכוז שמנים ושומנים כללי	250	
ריכוז שומנים הניתן להפרדה	100	שומן הצף גרביטציונית במקטע העליון של משפך מפריד בדגימה שהנפח שלה 1 ליטר לפחות, במשך 15 דקות
שמן מינרלי	20	
כלל מוצקים	3,500	
כלל מוצקים מרחפים	1,000	
צריכת חמצן כימית	800	בעל העסק רשאי להזרים ערך אחר אם קיבל על כך אישור מראש ובכתב מנותן האישור, לאחר שהוכיח כי: (1) השפכים פריקים, יחס COD/BOD בהם קטן מ-4, ורכוז ה-VSS בהם גדול מ- 70% מריכוז ה-TSS השפכים ניתנים לטיפול במט"ש
יחס COD/BOD	נמוך מ- 4 (COD/BOD<4)	
יחס VSS/TSS	ריכוז VSS גדול מ- 70% מריכוז ה-TSS	

המזהם	ריכוז מרבי מ"ג/ ליטר	הערות
כלורידים	430 או ריכוז העולה על 200 מ"ג/ל' מעל הריכוז במים המסופקים למפעל, על-פי הנמוך מבין השנים	נותן האישור רשאי להתיר ריכוז מזהמים השונה מהמפורט על-פי האמור בתקנה 4 לתקנות רישוי עסקים (ריכוזי מלחים בשפכים תעשייתיים), התשס"ג-2003
נתרן	230 או ריכוז העולה על 130 מ"ג/ל' מעל הריכוז במים המסופקים למפעל, על-פי הנמוך מבין השנים	-"-
פלואוריד	6	-"-
בורון	1.5	-"-
סולפאטים	500	
כלור חפשי	0.5	
ערך הגבה	10-6	נותן האישור רשאי להתיר ערכי הגבה החורגים מהמפורט, על-פי האמור בתקנה 4 לתקנות המים (מניעת זיהום מים) (ערכי הגבה של שפכי תעשייה), התשס"ד-2003.
כלל פחממנים הלוגניים מומסים (DOX)	1	

פרק 4 - זרוע העבודה

4.1. הוראות חוק הנוגעות לעניין

4.1.1. פקודת הבטיחות בעבודה, התש"ל-1970 (להלן - פקודת הבטיחות בעבודה) ותקנותיה.

התקנות העיקריות הרלוונטיות למפרט זה הן:

(1) תקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשנ"ז-1997.

(2) תקנות הבטיחות בעבודה (חשמל), התש"ן-1990.

(3) תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007 (להלן - תקנות עבודה בגובה).

(4) תקנות הבטיחות בעבודה (מכירה והשכרה של מכונות, מתקנים וציוד), התשס"א-2001.

(5) תקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים, מפעילי מכונות הרמה אחרות ואתרים), התשנ"ג-

1992 (להלן - תקנות העגורנאים).

(6) תקנות הבטיחות בעבודה (הרמת בני אדם במלגוזות), התשמ"ג-1983.

(7) תקנות הבטיחות בעבודה (גיליון בטיחות, סיווג, אריזה, תווי סימון של אריזות),

התשנ"ח-1998.

(8) תקנות הבטיחות בעבודה (נוחיות), התשכ"ה-1965.

(9) תקנות הבטיחות בעבודה (עזרה ראשונה במקומות עבודה), התשמ"ח-1988.

4.1.2. חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954 (להלן - חוק הארגון) ותקנותיו.

התקנות העיקריות הרלוונטיות למפרט זה הן:

(1) תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט-1999 (להלן

- תקנות מסירת מידע).

4.1.3. פקודת תאונות ומחלות משלח יד (הודעה), 1945 ותקנותיה:

(1) תקנות מחלות מקצוע (חובת הודעה – רשימה נוספת), התש"ס-1980.

(2) תקנות התאונות ומחלות משלח יד (הודעה על מקרים מסוכנים במקומות עבודה),

התשי"א-1951.

4.1.4. תקנות עבודת הנוער (עבודות אסורות ועבודות מוגבלות), התשנ"ו-1995.

4.2. הגדרות

לפרק זה -

4.2.1. אבזר הרמה - התקן כלשהו המשמש או הנועד לשמש במישרין או בעקיפין לחיבור עומס

להתקן הרמה ואינו מחובר דרך קבע לעומס, לרבות מענב, שרשרת, מענב חבל, טבעת, וו, מענב אונקל, סגיר, סביבול, מנעול סבב, עין הרמה, משולשת, חוליה, מלקחות לוח, מלקחות קורה, מלקחות מספריים, כלי קיבול להרמת חומרים או ציוד, דלי מלקחיים, בורג עין, קורת הרמה, מסגרת הרמה וכל התקן דומה המהווה חלק של התקן הרמה או אמצעי תליה, ולרבות תמיכה של התקן הרמה שבו משטח עבודה או במה.

4.2.2. בדק מוסמך - אדם שמפקח עבודה ראשי הסמיכו בכתב לערוך בדיקות וניסויים, כמפורט

בפקודת הבטיחות בעבודה.

4.2.3. בעל עסק - כהגדרתו בסעיף 1.2, לרבות המחזיק במקום העבודה.

- 4.2.4. **גורמים מזיקים** - גורמים כימיים ופיזיקאליים מזיקים, הנמצאים במפעל, ואשר העובדים עלולים להיחשף אליהם בזמן העבודה והם רשומים בספר, בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה של תקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשע"א-2011, ו/או באחת מתקנות הבטיחות בעבודה, גהות תעסוקתית ובריאות העובדים.
- 4.2.5. **התקני בטיחות** - התקן קבוע, אוטומטי או משולב, המגן באופן בטוח על כל חלק של מכונה, תהליך או ציוד אחר, העשוי להוות סכנה לעובדים ולנמצאים בסביבה המסוכנת, העונה על דרישות החקיקה בנושא, תקנים רלוונטיים, הוראות יצרן, כללי מקצוע מקובלים או נהלים מקצועיים שפורסמו.
- 4.2.6. **טיפול** - אחסון, סידור, הרכבה, תיקון, ציפוי, פירוק, חידוש או ניקוי;
- 4.2.7. **טלטול** - הובלה, הולכה, שינוע, העברה ממקום למקום, מילוי, הרקה, העמסה או פריקה;
- 4.2.8. **מדריך עבודה בגובה** - מי שמוסד להכשרה נתן לו תעודת הכשרה לשמש מדריך באחד או יותר מתחומי העבודה שנקבעו בתקנות עבודה בגובה, והוא רשום במרשם.
- 4.2.9. **מחזיק במקום העבודה** - כל אחד מאלה:
- (1) המעסיק.
- (2) מפעל - הבעל או התופש כמפורט בסעיפים 219 עד 221 לפקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), התש"ל-1970.
- (3) בעל מקום העבודה.
- (4) המנהל בפועל את מקום העבודה.
- (5) אדם שבהשגחתו או בפיקוחו פועל מקום העבודה.
- (6) המנהל בפועל של תאגיד, אם המפעל מצוי בבעלות תאגיד.
- 4.2.10. **מחלת משלח יד** - מחלה הנזכרת בתוספת שבתקנות מחלות מקצוע (חובת הודעה - רשימה נוספת), התש"ס-1980, או מחלה אחרת כלשהי שעליה הוחלו הוראות סעיף 5 לפקודת התאונות ומחלות משלח היד (הודעה), 1945.
- 4.2.11. **מיתקן חשמלי** - מיתקן המשמש לשם ייצור חשמל, הולכתו, הפצתו, צריכתו, צבירתו או שינויו (טרנספורמציה), לרבות מבנים, מכונות, מכשירים, מצברים, מוליכים, אבזרים, וציוד חשמלי קבוע או מיטלטל הקשורים במיתקן.
- 4.2.12. **מכונה** - כל מכונה, התקן וציוד, לרבות התקן מכני ורצועת הנעה.
- 4.2.13. **מכונת הרמה** - התקן הרמה, לרבות עגורן, קילון, תלת-רגל, התקן משיכה, מחפר עגורן, מחדיר כלונסאות, כננת, מלגזה, גלגלת, גלגלת שרשרת, גלגלת כבלים, גלגילון, מסוע עילי, מסילת כבל, חבל עילי וכל מכונה אחרת שיכולה באמצעות אבזר הרמה להרים עומס, להורידו או להחזיקו תלוי.
- 4.2.14. **מעסיק** - לרבות חבר בני אדם ונציגו החוקי של מעסיק שנפטר, ולרבות מחזיק או תופש במקום עבודה.
- 4.2.15. **מעלית** - מתקן המשמש לתנועת בני אדם או טובין בין מסילות קבועות, אשר לו תא או דוכן הנע במסלול מאונך או כמעט מאונך, ותנועתו מוגבלת על-ידי מכון.

- 4.2.16. **מפעל - משרד כלכלה והתעשייה (להלן - מפעל או עסק)** - מפעל או חצרים שבהם או בתחומי הגדר שלהם או מסביב להם עובדים בני-אדם בעבודת כפיים בתהליך המשמש לעשיית מצרך או חלק של מצרך, שינוי, תיקון, עיטור, גימור, ניקוי, רחיצה, פירוק, הריסתו או הכשרתו למכירה, או הכרוך באלה, ונתקיימו בחצרים שתי אלה:
- (1) פעולת המפעל היא דרך משלח-יד או לשם השתכרות.
- (2) אם מועסקים שם עובדים שכירים - יש למחזיק במקום העבודה זכות גישה או זכות שליטה; לרבות המפעלים המפורטים בסעיף 3 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970.
- 4.2.17. **מפקח עבודה** - מי שנתמנה לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954, להיות מפקח עבודה, סגן מפקח עבודה ראשי או מפקח עבודה ראשי, לפי העניין, ו"מפקח אזורי" לעניין מפעל פלוני - מי שנתמנה לפי החוק האמור להיות מפקח עבודה אזורי באזור שבו נמצא המפעל.
- 4.2.18. **מקרה מסוכן** - מקרה כלשהו מהמקרים הנמנים בתקנות התאונות ומחלות משלח יד (הודעה על מקרים מסוכנים במקומות עבודה), התשי"א-1951.
- 4.2.19. **נוחיות** - משתנות, בתי כיסא עם אסלה להדחה, בתי כיסא מעל בור, בתי כיסא יבשים למיניהם ונוחיות כיוצא באלה.
- 4.2.20. **סיכונים** - סיכונים בטיחות ובריאות הנובעים משימוש בציוד, בחומר, בתהליך ייצור או בכל גורם אחר במקום עבודה.
- 4.2.21. **עבודה בגובה** - כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על שני מטרים, ולרבות עבודה כאמור:
- (1) המתבצעת מעל משטח עבודה ללא גידור או מעקה תקני.
- (2) המצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ-45 מעלות מעבר לגדר או למעקה של משטח העבודה או מדרכת המעבר, לפי העניין.
- (3) המתבצעת מתוך בימה מתרוממת ניידת, סל להרמת אדם או פיגום ממוכן.
- 4.2.22. **עבודה בגורם מזיק** - ייצור, שימוש, עיבוד, טיפול, טלטול או עבודות תחזוקה.
- 4.2.23. **עגורן כל אחד מאלה:**
- (1) עגורן צריח (Tower Crane).
- (2) עגורן נייד (Mobile Crane) אופני, זחלי או חצי-זחלי.
- (3) עגורן גשר עילי ועגורן שער.
- (4) עגורן להעמסה עצמית.
- 4.2.24. **עובד** - לרבות עובד קבלן כוח אדם, עובד קבלן חיצוני, עובד עצמאי.
- 4.2.25. **עובד בגורם מזיק** - כל עובד החשוף לאחד או יותר מן הגורמים המזיקים בריכוז העולה על רמת הפעולה הסביבתית התעסוקתית, או שעובד במגע או בחשיפה, או תוך אפשרות של מגע או חשיפה לגורם בעבודה או בתהליך עבודה מן הנקובים בתוספות לתקנות בטיחות בעבודה, גהות תעסוקתית ובריאות העובדים, והוא עובד עבודה חלקית או מלאה ביום עבודה של 8 שעות מתוך יממה, במשך מספר שעות לשנה כמפורט בתקנות בטיחות בעבודה, גהות תעסוקתית ובריאות העובדים.

4.2.26. **תאונת עבודה** - תאונה שאירעה לעובד תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו אצל מעסיקו או מטעמו, ולעובד עצמאי - עקב עיסוקו במשלח ידו.

4.3. **כללי**

- 4.3.1. בעל עסק יקיים כהלכה את כל הוראות החקיקה הנוגעות לעניין לגבי סוג העסק שלו, לפי מספר העובדים, תהליכי העבודה, גורמים מזיקים, ציוד ומכונות, תנאי רווחה וכדומה.
- 4.3.2. דרישות בעניין הבטיחות והבריאות התעסוקתית חלות הן ביחס לעובדים והן ביחס לנמצאים במקום העסק וסביבתו. לכן, גם לגבי מבקרים במקום העסק שאינם עובדים - יינקטו לגביהם אמצעי בטיחות וגהות ע"י בעל העסק.

4.4. **תנאים מוקדמים**

4.4.1. לא יתחיל בעל עסק לתפוש חצרים כמפעל ולא יתחיל להשתמש בחצרים כמפעל אלא אם נמסרה, לפחות עשרה ימים מראש, הודעה בכתב [למפקח עבודה](#) [אזורי](#) או אם התיר המפקח בכתב לתפוש או להשתמש כאמור לפני תום עשרת הימים, בהתאם לדרישת סעיף 195 לפקודת הבטיחות בעבודה.

4.4.2. בעל עסק יתקין נקודות נאותות ונגישות לצורך הספקת מים ראויים לשתייה, שהגישה אליהן נוחה לכל העובדים במפעל, בהתאם לדרישת סעיף 136 לפקודת הבטיחות בעבודה.

4.4.3. בעל עסק יתקין ויקיים נוחיות מספיקות ונאותות לשימוש כל העובדים בעסק, נפרדות לגברים ולנשים, תקינות ובמצב נקי בכל עת, כנדרש [בתקנות הבטיחות בעבודה \(נוחיות\), התשכ"ה-1965](#).

4.4.4. בעל עסק, שמבוצע בו תהליך מסוכן לבריאות, יקצה לרשות העובדים מקום מתאים לאכילת ארוחותיהם, ובו שולחנות וכסאות במספר מספיק לשימוש העובדים, בהתאם לדרישת סעיף 158 לפקודת הבטיחות בעבודה.

4.4.5. בעל עסק ירכוש ויתקין בעסק ארגזי עזרה ראשונה, נגישים במהירות ובקלות בעת הצורך, עם תכולה הנדרשת [בתקנות הבטיחות בעבודה \(עזרה ראשונה במקומות עבודה\), התשמ"ח-1988](#), בהתאם למספר העובדים.

4.5. **תנאים ברישיון**

4.5.1. **ארגון מערך הבטיחות**

(1) תנאי תשתית

(א) בעל עסק יאחסן חומר מסוכן כהגדרתו [בחוק חומרים מסוכנים](#), במקום בר-פיקוח, רחוק ממקור חום ואש, עם שילוט מתאים.

(2) תנאים תפעוליים

(א) בעל עסק לא יפעיל מכונת הרמה המופעלת בכוח מכני, חשמלי, הידראולי או פניאומטי, למעט עגורן אלא בידי אדם העונה לדרישות שפורטו [בתקנה 18\(ב\)](#) [לתקנות העגורנאים](#) ושימונה בידי בעל עסק למטרה זו באמצעות הטופס ["מינוי מפעיל מכונת הרמה"](#).

(ב) בעל עסק לא יעסיק עובד בחומר או בציוד או בביצוע תהליך עבודה, שבהם קיימים סיכונים, אלא אם מסר לעובד תמצית מידע בכתב אודות הסיכונים אליהם העובד

עלול להיות חשוף בעסק, לכל המאוחר ביום תחילת עבודתו, באמצעות נהלים והוראות עבודה ובטיחות מעודכנים, בהתאם לדרישת תקנה 7 לתקנות מסירת מידע

(ג) בעל העסק יקיים הדרכה לעובד החשוף לסיכונים, המותאמת לתפקידו ולסיכונים אליהם הוא חשוף, בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם באמצעות בעל מקצוע מתאים ויוודא כי כל עובד הבין את הסיכונים והוא בקיא בנושא ההדרכה וכי הוא עובד על פיה. בעל העסק יחזור ויקיים הדרכה כאמור בהתאם לצורכי העובדים ולפחות אחת לשנה אלא אם נקבע אחרת בתקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים, והכל בהתאם לדרישות [תקנות מסירת מידע](#).

(ד) בעל עסק ינהל [פנקס רישום הדרכה](#) בהתאם [לתקנה 6 לתקנות מסירת מידע](#).
(ה) בעל עסק יחזיק במקום עבודה גיליון בטיחות (SDS) של כל חומר מסוכן, כהגדרתו [בחוק חומרים מסוכנים, תשנ"ג-1993](#) (להלן – חוק חומרים מסוכנים), הנמצא במקום העסק; העתק מהגיליון יוחזק במקום נגיש ובהישג ידם של העובדים במקום העבודה, בהתאם לדרישות [תקנות 3 ו-6 בתקנות הבטיחות בעבודה \(גיליון בטיחות, סיווג, אריזה, תווי סימון של אריזות\), התשנ"ח-1998](#).

(ו) בעל עסק יסמן חומרים, ציוד ותהליכי עבודה מסוכנים במקום העבודה בתוויות או בשלט אזהרה מתאימים ומובנים, וכן יתקין שלטי הדרכה לשימוש בציוד מגן אישי כנדרש [בתקנה 8 לתקנות מסירת מידע](#).

(ז) בעל עסק יקבע נהלי עבודה ונהלי בטיחות וגהות ברורים וכתובים בעניין אחסון חומרים ונהלים לשינוע, יבצע בקרה על יישומם בבית העסק ויעדכן אותם בהתאם לצורך.

4.5.2. בטיחות

(1) תנאי תשתית

(א) בעל עסק יתקין ויקיים מיתקן חשמלי, בהתאם לדרישות [תקנות הבטיחות בעבודה \(חשמל\), התש"ן-1990](#). בעל עסק יקיים את המיתקן החשמלי במצב תקין בכל עת.
(ב) בעל עסק יתקין אמצעי גישה בטוחים ומעברים נוחים וחופשים ממכשולים לכל מקום שאדם צריך לעבור בו, בהתאם לסעיף 49 לפקודת הבטיחות בעבודה.
(ג) בעל עסק יבצע עבודה בגובה על פי הדרישות המופיעות [בתקנות עבודה בגובה](#) ולפי סוג עבודה בגובה הרלוונטי.

(2) תנאים תפעוליים

(א) בעל עסק לא יעסיק עובד בעבודה בגובה אלא לאחר שהעובד קיבל הדרכה בידי מדריך עבודה בגובה והונפק לעובד "[אישור על הדרכת עובד לביצוע עבודה בגובה](#)" בתוקף המעיד על תחומי ההדרכה שאותם קיבל, בהתאם לתקנה 5 לתקנות עבודה בגובה.

(ב) בעל עסק לא יפעיל מכונות, ציוד וכלי עבודה אלא לאחר שהתקין התקני בטיחות ומיגון מתאימים המונעים מגע בין העובד לבין חלקים טעוני

גידור, כהגדרתם בסעיף 37 לפקודת הבטיחות בעבודה, לפי הוראות החקיקה

הרלוונטית הנוגעות לעניין, תקנים וכללי המקצוע המקובלים.

(ג) בעל עסק יחזיק התקני בטיחות ומיגון עבור חלקים טעוני גידור, המוזכרים בסעיף 4.5.2(2)(ב) תקינים, כל עוד אלו מצויים בתנועה או בשימוש, בהתאם לדרישת סעיף 44 לפקודת הבטיחות בעבודה.

(ד) בעל עסק לא ימכור, לא ישכור ולא ישכיר מכונה או פריט כהגדרתם בתקנות הבטיחות בעבודה (מכירה והשכרה של מכונות, מיתקנים וציוד), התשס"א-2001 אלא אם ממלאים אחר דרישות פקודת הבטיחות בעבודה או תקנותיה לרבות תקן רשמי, ככל שקיים. ככל שהמכונה או הפריט ממלאים אחר דרישות הפקודה האמורה, בעל העסק יצרף הוראות הפעלה, אחזקה ובטיחות בשפה העברית. למכונה או פריט מיובאים, יצורפו הוראות אלו בשפה האנגלית.

(ה) בעל עסק הנדרש לטלטל חומר מסוכן, כהגדרתו בחוק חומרים מסוכנים, יעשה זאת בכלים ובאמצעים בטוחים ומתאימים.

(ו) בעל עסק לא יפעיל מעלית, מכונת הרמה, אביזר הרמה (להלן – כלים טעוני בדיקה תקופתית) אלא אם נבדקו בתדירות שנקבעה בפקודת הבטיחות בעבודה ונמצאו תקינים בידי בודק מוסמך מתוך הרשימה הנמצאת בכתובת: <http://apps.moital.gov.il/afikReports/R001.aspx>

(ז) בעל עסק יחזיק בעסק את תסקירי הבדיקה התקפים של הכלים טעוני בדיקה תקופתית השייכים לעסק כאמור בסעיף 4.6.2.

(ח) בעל עסק יבצע תחזוקה שוטפת, על פי הוראות יצרן, לכלים טעוני בדיקה תקופתית.

(ט) בעל עסק יספק ציוד מגן אישי מתאים לכל עובד החשוף לסיכונים בעסק. ציוד מגן אישי יהיה באיכות נאותה, חזק ועמיד ובעל מבנה ותכונות למתן הגנה נאותה מפני הסיכונים שאותם הוא בא למנוע. בנוסף, יותאם הציוד, לפי תפקידו וצורתו, לאיבר הגוף של העובד שעליו הוא נועד להגן, וכן לסיכון שאותו הוא נועד למנוע. ציוד מגן אישי יהיה בכמות מספקת לכל העובדים החשופים לסיכונים. ציוד מגן אישי יעמוד בדרישות [תקנות הבטיחות בעבודה \(ציוד מגן אישי\), התשנ"ז-1997](#), ובהוראות התקן הרלוונטי לציוד, ככל שקיים ויתוחזק באופן המבטיח תקינותו, לרבות על פי הוראות יצרן הציוד. בעל העסק יחייב כל עובד החשוף לסיכונים בעסק להשתמש בציוד מגן אישי.

4.5.3. בריאות תעסוקתית

(1) תנאי תשתית

(א) בעל עסק יתקין תאורה מספיקה ונאותה, טבעית או מלאכותית בכל חלק במפעל, בהתאם לדרישת סעיף 28 לפקודת הבטיחות בעבודה.

(ב) בעל עסק יקיים מידת חום סבירה בכל עמדת עבודה במפעל בהתאם לסעיף 30

לפקודת הבטיחות בעבודה.

(2) תנאים תפעוליים

(א) בעל עסק יחזיק את המפעל במצב נקי, בהתאם לדרישת סעיף 16 לפקודת

הבטיחות בעבודה. בהתאם לסעיף 20 לפקודת הבטיחות בעבודה, בעל

העסק רשאי להגיש בקשה לפטור מדרישה זו.

(ב) בעל עסק יאסוף ויסלק פסולת המכילה גורמים מזיקים מתחנות העבודה,

כך שלא ייגרם מטרד או נזק לבריאות העובד, בהתאם לדרישת תקנה 2

לתקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים

בגורמים מזיקים), תשע"א-2011.

4.5.4. רווחה לעובדים

(1) תנאי תשתית

(א) בעל עסק יתקין ויקיים סידורי רחצה לשימוש העובדים, שהגישה אליהם תהיה

נוחה, לרבות סבון ומגבות נקיות לניגוב, בהתאם לסעיף 140 לפקודת הבטיחות

בעבודה. בעל עסק רשאי לבקש פטור מדרישה זו בהתאם לסעיף 141 לפקודת

הבטיחות בעבודה.

(ב) בעל עסק יתקין ויקיים לשימוש העובדים מלתחה מספיקה ונאותה לבגדים שאין

לובשים אותם בשעות העבודה בהתאם לסעיף 142 לפקודת הבטיחות בעבודה. בעל

עסק רשאי לבקש פטור מדרישה זו בהתאם לסעיף 143 לפקודת הבטיחות.

(ג) בעל עסק יתקין כסאות או ספסלים מתאימים, בעלי משענת גב, במספר מספיק

ובמצב תקין על מנת לאפשר לעובדים לשבת כאשר קיימת להם האפשרות,

בהתאם לדרישת סעיף 144 ו-145 לפקודת הבטיחות בעבודה. בעל עסק רשאי

לבקש פטור מדרישה זו בהתאם לסעיף 146 לפקודת הבטיחות.

4.6. דיווחים הצהרות ואחזקת מסמכים

4.6.1. חובת דיווח והצהרות

(1) בעל עסק שבעסקו ארעה תאונת עבודה או חלה אחד העובדים במחלת מקצוע, ישלח

למפקח עבודה אזורי דיווח באמצעות "טופס הודעה על תאונת עבודה/מחלת מקצוע" לגבי

כל אלה:

(א) תאונת עבודה כאשר הנפגע נעדר למשך יותר מ- 3 ימים ממקום עבודתו, בהתאם

לסעיף 3 לפקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945.

(ב) מחלת משלח יד (מקצוע) כמפורט ברשימת מחלות מקצוע המחייבות הודעה לפיקוח

על העבודה, בהתאם לסעיף 5 לפקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945.

(ג) מקרה מסוכן כמפורט ב- (הודעה על מקרים מסוכנים במקומות עבודה), התשי"א-

1951.

4.6.2. אחזקת מסמכים - בעל עסק יחזיק בכל עת את המסמכים הבאים הרלוונטיים לעסק:

(1) טופס מינוי מפעיל מכונת הרמה (למעט עגורן) - כל עוד העובד מועסק בעסק.

(2) פנקס רישום הדרכה, בהתאם ["לטופס רישום הדרכה"](#) - לתקופה של שנה מתאריך ביצוע ההדרכה.

(3) [אישור תקף על הדרכת עובד לביצוע עבודה בגובה](#) (האישור ניתן לתקופה של שנתיים מתאריך הנפקתו).

(4) תסקיר בדיקה תקף של בודק מוסמך לאבזורי הרמה.

(5) תסקיר בדיקה תקף של בודק מוסמך למכונת הרמה.

(6) תסקיר בדיקה תקף של בודק מוסמך למעלית.

(7) פנקס המפעל בהתאם לסעיף 198 לפקודת הבטיחות בעבודה.

פרק 5 - הרשות הארצית לכבאות והצלה

מועד תחילתן של הוראות פרק זה, כנוסחן בשינוי מס' 1, הוא ביום פרסום הודעה על השינוי ברשומות.

5.1. הוראות חוק הנוגעות לעניין

- 5.1.1. חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012.
- 5.1.2. חלק ג' לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970.

5.2. הגדרות

- בפרק זה -
 - 5.2.1. **אגף אש** - חלק מבניין המופרד מחלקי הבניין האחרים באמצעות אלמנטים עמידים אש כמפורט בתקנות התכנון והבנייה.
 - 5.2.2. **אמצעי בטיחות אש והצלה** - אמצעים המותקנים בנכסים, דרך קבע או באופן ארעי, ומיועדים, בין השאר, לכל אחד מאלה:
 - (1) מניעת דליקות והתפשטותן.
 - (2) כיבוי דליקות, צמצום נזקיהן והקלת פעולות לכיבוי דליקות.
 - (3) מילוט וחילוץ לכודים והקלת פעולות למילוטם ולחילוץם.
 - (4) הצלת חיי אדם ורכוש.
 - (5) דרכי התקשרות.
 - (6) כל צורך הנדרש לביצוע פעולות כיבוי והצלה.
 - 5.2.3. **גורם מוסמך** - אחד מאלה:
 - (1) מעבדה שהוסמכה על-ידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, על-פי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, תשנ"ז-1997, בתחומים ובסוגי בדיקות שלגביהם נדרש האישור.
 - (2) מי שיש לו תו תקן לתחזוקת מערכת בתחום שלגביו נדרש האישור.
 - 5.2.4. **גישה למוצא בטוח (Exit Access)** - חלק מדרך מוצא, לרבות פרוזדורים ומעברים, שתחילתו בכל נקודה שהיא בעסק, וסופו בכניסה למוצא בטוח או מחוץ לעסק או בדלת יציאה חיצונית.
 - 5.2.5. **דלת אש** - כמשמעותה בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות אש - עמידות אש.
 - 5.2.6. **דרך מוצא (Means of Egress)** - נתיב יציאה מעסק הפנוי ממכשולים, והכולל אחד או יותר ממרכיבים אלה:
 - (1) גישה למוצא בטוח.
 - (2) מוצא בטוח.
 - (3) יציאה.
 - 5.2.7. **הנדסאי** - הנדסאי רשום, כמשמעותו בחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012, אשר עוסק בתחום ובסוג בדיקות שלגביהם נדרש האישור.

- 5.2.8. **חומר לא דליק** - כמשמעותו בתקן ישראלי ת"י 755, סיווג בשרפה של מוצרי בנייה ואלמנטי בניין - שיטות בדיקה וסיווג לפי תוצאות הבדיקה.
- 5.2.9. **חומר ציפוי וגימור** - חומר המשמש לציפוי, כיסוי או חיפוי, לרבות: טפטים, ציפוי עץ, שטחים, פרקט, תקרות עץ, בד, או PVC.
- 5.2.10. **חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה** - חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, תשע"ב-2012.
- 5.2.11. **חוק התקנים** - חוק התקנים, התשי"ג-1953.
- 5.2.12. **ידית בהלה** - דלת בעלת מנגנון בהלה המקיים את הדרישות המנויות בפרט 3.2.1.21 (ב) לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבנייה.
- 5.2.13. **יציאה (Exit Discharge)** - חלק מדרך מוצא שתחילתו בסופה של גישה למוצא בטוח או בסופו של מוצא בטוח וסיומו ברחוב, בין במישרין ובין דרך שטח פתוח.
- 5.2.14. **מהנדס** - מהנדס רשום, כמשמעותו בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958, אשר עוסק בתחום ובסוג בדיקות שלגביהם נדרש האישור.
- 5.2.15. **מוצא בטוח (Exit)** - חלק מדרך מוצא המופרד משאר חלקי העסק על-ידי אלמנטים עמידים אש ודלתות אש, והמוביל אל היציאה או אל מחוץ לעסק.
- 5.2.16. **נותן אישור** - לעניין פרק זה, עובד רשות הכבאות וההצלה, שהוסמך לכך על-ידי השר לביטחון פנים.
- 5.2.17. **ציוד כיבוי** - ציוד, מתקנים וחומרים המשמשים לכיבוי דליקות ומניעתן.
- 5.2.18. **רשות הכבאות וההצלה** - הרשות הארצית לכבאות וההצלה שהוקמה בחוק הרשות הארצית לכבאות וההצלה, התשע"ב-2012.
- 5.2.19. **תעודת בדיקה** - תעודת בדיקה בדבר התאמה לתקן שניתנה לפי סעיף 12 לחוק התקנים.
- 5.2.20. **תקן ישראלי (ת"י)** - תקן ישראלי רשמי או תקן ישראלי כמשמעותו בחוק התקנים.
- 5.2.21. **תקנות התכנון והבנייה** - תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970.

5.3. תנאים מוקדמים

- 5.3.1. לבקשת רישיון עסק או להיתר זמני (להלן - בקשה) יצורפו המסמכים המנויים להלן:
- (1) אפיון רשת המים המזינה את העסק על-פי הטופס שבנספח "בדיקת אופיין רשת מים למבנה על פי נוהל 529", החתום על ידי אחד מאלה:
- (א) מהנדס.
- (ב) הנדסאי.
- (ג) גורם מוסמך.
- (2) נספח תיאור אמצעים לבטיחות אש, כאמור בתקנה 11א לתקנות התכנון והבנייה. דרישה זו לא תחול על עסק ששטחו הכולל אינו עולה על 100 מ"ר, ושאינו מיועד להכיל מעל 50 איש או לאחסון חומרים מסוכנים.
- (3) ניתן להגיש העתק מנספח תיאור אמצעים לבטיחות אש שצורפה לבקשה להיתר בנייה, ובלבד שיצורפו אליו כל אלה:
- (א) העתק מהיתר הבנייה.

(ב) הצהרה בחתימת ידו של המבקש, שעל-פיה לא נעשה שינוי פנימי או שינוי בשימוש של הבניין המשמש את העסק, כולו או מקצתו, מיום הכנת הנספח האמור.

5.4 רישום ודיווח

- 5.4.1 בעל העסק יודיע לנותן האישור על כוונה לניתוק יזום של מערכות כיבוי אש על ידו, וזאת לכל הפחות שבעה ימים לפני היום שבו מתוכנן הניתוק; לעניין סעיף זה, "מערכת כיבוי אש" - אחת מהמערכות הבאות, אם מתקיימת לגביה חובת התקנה על פי דין: גלאים, מתיזים, גנרטור, מערכת על-לחץ ושחרור עשן.
- 5.4.2 בעל העסק יודיע לנותן האישור באופן מידי בכל פעם שאחת ממערכות כיבוי אש חדלה מלפעול.

5.5 כללי

- 5.5.1 בעל העסק יפעיל את העסק תוך נקיטה והתקנת אמצעי בטיחות אש והצלה ההולמים את היקף הפעילות בעסק, רמת הסיכון הנובעת מאופי הפעילות בעסק, ממספר השוהים בו, ממיקומו, משטחו ועל פי כל דין.
- 5.5.2 אין בדרישות המופיעות במפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות על-פי כל דין, לרבות דיני התכנון והבנייה.
- 5.5.3 מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיפים 5.5.1 ו-5.5.2, אין בהוראות מפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות בתקנות התכנון והבנייה לצורך קבלת היתר בנייה, כפי שחלו במועד שבו הוגשה הבקשה להיתר בנייה, ובכל מקום שישנה בו התייחסות במפרט לדרישות הנוגעות לבטיחות אש בעסק, הן תבואנה בנוסף לדרישות תקנות אלו.
- 5.5.4 הפניות במפרט לתקן ישראלי מחייבות כי תתקיים התאמה מלאה בין מבנה העסק, תכולתו ואמצעי בטיחות אש והצלה בו, לבין דרישות הקבועות בתקן; ובעל העסק, או מי מטעמו שמונה לעסוק בתחום זה, מחויב להכיר את דרישות התקן, ולוודא שתתקיים התאמה מלאה של העסק כנדרש.
- 5.5.5 הדרישות המופיעות במפרט תקוימנה לכל אורך תקופת פעילותו של העסק, ובעל העסק אחראי לכך שלא יתבצעו כל שינויים שהם בעסק העומדים בסתירה להוראות המפרט ולתנאי הרישיון.
- 5.5.6 תחזוקת אמצעי בטיחות אש והצלה:
- (1) אמצעי בטיחות אש והצלה יימצאו במצב תקין בכל עת, ובעל רישיון העסק יוודא את ביצוען של הבדיקות, הטיפולים וכל פעולה אחרת הנדרשת לצורך כך (להלן - תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה).
- (2) תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה תתבצע על פי הוראות התקן הישראלי התקף והוראות היצרן, ואם ניתנו הוראות נוספות על ידי נותן האישור - בהתאם להוראות אלו.

5.6 דרכי גישה

- 5.6.1 בעל העסק יבטיח את קיומן של דרכי גישה לעסק לצורך פעילות כיבוי והצלה.

5.7 הפרדות ועמידות אש

5.7.1. בעסק תהיה הפרדת אש ועשן בין שטח המשמש לאחסנה לבין שאר חלקי העסק, וכן בין העסק לשאר חלקי הבניין האחרים. ההפרדה האמורה תבוצע באמצעות:

- (1) קירות בעלי עמידות אש למשך שעותיים לפחות. הקיר יהיה בנוי מלבנים או מבלוקים.
- (2) פתחי כניסה והיציאה בקירות בעלי עמידות אש יסגרו על ידי דלת או חלון בעלי עמידות אש שמשכה 30 דקות לפחות וכשל תחילי ויציבות שמשכו 90 דקות לפחות ושעומדים בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות אש - עמידות אש.

5.7.2. חומרי הציפוי והגימור שבהם ייעשה שימוש במבנה או במבנים, לרבות מבנים יבילים המשמשים את העסק יעמדו בתקן ישראלי ת"י 921 השימוש בחומרי בניה לפי תגובותיהם בשריפה. בדיקת אי דליקותם וסיווגם של החומרים תיערך בהתאם לתקן ישראלי ת"י 755 סיווג בשרפה של מוצרי בנייה ואלמנטי בניין - שיטות בדיקה וסיווג לפי תוצאות הבדיקה. לעניין סעיף זה - שימוש בחומרי ציפוי וגימור כולל הן שימוש הן פנימי והן שימוש חיצוני.

5.8. דרכי מוצא

5.8.1. פתחי יציאה

- (1) בעסק המיועד להכיל עד 50 איש, יהיה פתח יציאה אחד ברוחב של 0.9 מ' נטו לפחות.
- (2) בעסק המיועד להכיל למעלה מ-50 איש אך לא יותר מ-500 איש, יהיו לפחות שני פתחי יציאה ברוחב של 1.1 מ' נטו כל אחד, וכיוון הפתיחה של הדלת יהיה כלפי כיוון המילוט.
- (3) בעסק המיועד לאחסון חומרים מסוכנים, לייצורם או לשימוש בהם וגודלו עולה על 20מ"ר יהיו לפחות שני פתחי יציאה ברוחב של 0.9 מ' נטו לפחות כל אחד, כאשר דלת אחת לפחות תיפתח ישירות אל החוץ.

5.8.2. דרכי המוצא, לרבות פתחי היציאה יהיו פנויים מכל מכשול בכל עת.

5.8.3. הותקן מנעול על דלת בדרך המוצא, יהיה ניתן לפתוח את הדלת מכיוון המילוט בלא מפתח נשלף.

5.9. שילוט

5.9.1. בעסק יותקן שילוט וסימון, כמפורט בסימן י"ח לפרק ב' לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה. בשינויים המחויבים.

5.9.2. בעסק יותקנו שלטים פולטי אור כמפורט מטה:

- (1) "חשמל, לא לכבות במים" - על גבי לוחות חשמל.
- (2) "מפסק זרם ראשי" - בסמוך למפסק במקום בולט ונגיש.
- (3) "עמדת כיבוי אש".
- (4) "ברזי שריפה" - בסמוך לברז.
- (5) "ברזי הסנקה לעמדות" - בסמוך לברז.
- (6) "ברזי הסנקה למתזים" - בסמוך לברז.
- (7) "אין להשתמש במעלית בזמן שריפה" - בסמוך למעלית.
- (8) "דלת אש, החזק סגורה" - על גבי הדלת בכל מקום בו נדרשת דלת אש.
- (9) "חדר שירות" (בהתאם לשימוש החדר הסקה/דוודים/מיזוג/אשפה וכו').
- (10) מספר לזיהוי קומה יותקן בחדר המדרגות בסמוך לדלת משני צידיה ומול המעלית כל קומה.

(11) מספר לזיהוי חדרי המדרגות - יותקן בסמוך לחדר המדרגות בלובי הקומתי כל קומה ובלובי קומת הכניסה.

5.9.3. הכיתוב יהיה על השלט בגוון אדום על רקע לבן, גובה כתיב האותיות יהיה 3 ס"מ לפחות, עוביין 7 מ"מ לפחות, השלט ימוקם בסמוך למתקן בגובה 1.5 מ' לפחות מגובה הרצפה.

5.9.4. חומרים מסוכנים ישולטו ויסומנו.

5.10 תאורת חירום

5.10.1. בעסק תותקן תאורת חירום שתתחיל לפעול ותאיר את נתיב המילוט במקרה של כשל בהספקת החשמל או נפילה במתח החשמל.

5.10.2. תאורת החירום תותקן מעל פתחי העסק ובמעברים המשרתים יותר מ-6 אנשים או שאורכם עולה על 15 מטרים, בפרוזדורים ובחדרי מדרגות, לאורך דרך המוצא ולאורך מעברי מילוט, כולל מעברי מילוט אחוריים, בשטח העסק.

5.10.3. תאורת החירום תתבסס על גופי תאורה עצמאיים הניזונים מסוללות נטענות או מערכת מרכזית לגיבוי חשמלי מבוקרת טעינה, הכוללת מצבר נטען. גופי תאורת חירום יהיו מוזנים משני מעגלי הזנה נפרדים המוזנים ממערכות נפרדות.

5.10.4. גופי תאורת החירום יתאימו לתקן ישראלי ת"י 20, חלק 2.22 מנורות: דרישות מיוחדות - מנורות לתאורת חירום.

5.11 אספקת מים (כולל ברזי כיבוי)

5.11.1. בעל העסק ינקוט בכל האמצעים הדרושים על מנת שאספקת המים תהא בכמות ובלחץ הדרושים לשם פעולתו התקינה של כלל ציוד הכיבוי שיש להתקינו בעסק.

5.11.2. בעסק ששטחו הכולל עד 800 מ"ר, יותקן ברז כיבוי חיצוני בקוטר של 3" בהתאם לתקן ישראלי ת"י 448 הידרנט לכיבוי אש חלק 1 וחלק 3, במרחק שלא יעלה על 80 מטרים מהעסק.

5.11.3. בעסק ששטחו הכולל מעל 800 מ"ר, יותקנו ברזי כיבוי חיצוניים בקוטר של 3" על זקף בקוטר של 4" בהתאם לתקן ישראלי ת"י 448 הידרנט לכיבוי אש חלק 1 וחלק 3, בפריסה הבאה: ברז כיבוי בסמוך לכניסה הראשית לעסק וברזי כיבוי נוספים בהיקף העסק, כאשר המרחק בין 2 ברזים סמוכים לא יעלה על 80 מטר.

5.11.4. במבנה בעל 3 קומות ומעלה, יותקן חיבור כבאים להסנקת מים לברזי הכיבוי המתוקנים בו. ברז ההסנקה יוצב מחוץ למבנה במרחק שלא יעלה על 6 מטרים מקצהו.

5.12 ציוד כיבוי

5.12.1. לא נדרש.

5.13 מערכות מתזים

5.13.1. במקומות המפורטים להלן תותקן מערכת כיבוי אש אוטומטית במים על פי תקן הישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים - התקנה (להלן - מערכת מתזים):

(1) בכל השטחים המשמשים לאחסנה.

(2) על אף האמור לעיל, בשטח המשמש לאחסנה בסיכון רגיל, במבנה בעל קומה אחת

בלבד ושטחו עולה על 200 מ"ר ואינו עולה על 750 מ"ר וגובה האחסנה אינו עולה על

3.70 מ' תתאפשר חיבור המערכת מתזים לרשת העירונית כפי שקיימת, ובלבד שלא נדרשת חובת התקנה על-פי דין של מערכת מתזים בכל שטח המבנה.

(3) במבנה בעל עמידות אש שאינה עולה על 60 דקות לפי תקן ישראלי ת"י 931 עמידות אש של אלמנטי בניין.

5.13.2. מערכת המתזים תתוכנן ותותקן לפי האמור בתקן ישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים - התקנה, ובשטח המשמש לאחסנה בסיכון גבוה או אחסנת חומרים מסוכנים - גם בהתאם למסקנות סקר סיכונים שנדרש ואושר על ידי נותן האישור.

5.13.3. ככל שאין הפרדות אש בין יעודים או שימושים, תתוכנן ותותקן בחלקים אלה מערכת בהתאם לרמת הסיכון המחמירה ביותר.

5.13.4. מערכת המתזים תתאים בכל עת לסיווג המבנה, ייעודו, מיקומו, לשטחו, השימוש בו ודרגת סיכון האש של חלקיו (כגון: אזור אחסנה, אזור משרדים, אזור מכירות וכו').

5.13.5. יש לקבל אישור בכתב על התאמת תוכניות מערכת המתזים והצהרת מהנדס, כי מתקיימות דרישות תקן ישראלי ת"י 1596. העתק מתעודת בדיקה והצהרת מהנדס כמשמעותו בתקן. האמור, יוגשו לנותן האישור.

5.13.6. מערכת המתזים תתוחזק במצב תקין בכל עת.

5.13.7. בדיקת מערכת המתזים תעשה על פי תקן ישראלי ת"י 1928 מערכות לכיבוי אש במים: בקרה, בדיקה ותחזוקה. העתק מתעודת הבדיקה בצירוף מפרט הבדיקה יוגש לנותן האישור.

5.14. מערכות גילוי אש ועשן

5.14.1. במקומות המפורטים להלן תותקן מערכת גילוי אש ועשן על פי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 3 מערכות גילוי אש - הוראות התקנה ודרישות כלליות:

(1) שטח המשמש לאחסנה בסיכון רגיל במבנה בעל קומה אחת - במקומות בהם לא נדרשת מערכת מתזים.

(2) שטח המשמש לאחסנה בסיכון גבוה או אחסנת חומרים מסוכנים (חומ"ס) - בהתאם למסקנות סקר סיכונים שנדרש ואושר על ידי נותן האישור.

(3) במבנה יביל שעמידות האש שלו מעל 60 דקות לפי תקן ישראלי ת"י 931 עמידות אש של אלמנטי בניין.

5.14.2. מערכת גילוי אש ועשן תתוחזק במצב תקין בכל עת.

5.14.3. בדיקת מערכת גילוי האש והעשן תעשה על פי תקן ישראלי ת"י 1220 חלק 11 מערכות גילוי אש - תחזוקה. העתק מתעודת הבדיקה, שתערך לפי נוסח נספח ג' לתקן הנ"ל, יוגש לנותן האישור.

5.15. מערכת חשמל

5.15.1. בלוחות חשמל הממוקמים בעסק תותקנה המערכות הבאות:

(1) לוח חשמל בעל זרם של 63 אמפר - ככל שנדרש להתקין בעסק מערכת גילוי אש ועשן, יותקן גלאי עשן בלוח החשמל.

(2) לוח חשמל בעל זרם של 80 אמפר - ככל שנדרש להתקין בעסק מערכת גילוי אש ועשן, יותקנו גלאי עשן בלוח החשמל, ומערכת ניתוק לוח חשמל ממקור ההזנה.

- (3) לוח חשמל בעל זרם של 100 אמפר ומעלה - תותקן מערכת גילוי אש או עשן הכוללת גלאים, מערכת כיבוי אוטומטית יבשה, ומערכת ניתוק לוח חשמל ממקור ההזנה.
- (4) על אף האמור בסעיף 5.15.1(3), אין חובה להתקין מערכת כיבוי אוטומטית בלוח חשמל בעל זרם של 100 אמפר ומעלה, המקיים את כל הדרישות הבאות:
- (א) עומד בתקן ישראלי ת"י 61439.
- (ב) מותקן בו גלאי עשן.
- (ג) מותקנת בו מערכת ניתוק לוח חשמל ממקור הזנה.
- (ד) נמצא באזור כיסוי של מערכת כיבוי אוטומטית.
- 5.15.2. מערכת גילוי האש ואו העשן המתקנת בלוח החשמל תותקן על פי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 3, מערכות גילוי אש - הוראות התקנה ודרישות כלליות.
- 5.15.3. מערכת הכיבוי האוטומטית היבשה המותקנת בלוח החשמל תותקן על-פי תקן ישראלי ת"י 5210, מערכות לכיבוי-אש בארוסול, או תקן ישראלי ת"י 1597, מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי, בהתאם לסוג המערכת המותקנת.
- 5.15.4. במבנה ששטחו עולה על 500 מ"ר יותקן מפסק חשמל חירום במקום בולט ונגיש, אשר במקרה חירום ינתק את זרם החשמל לכל המבנה.
- 5.15.5. מערכת גילוי אש ועשן המותקנת בלוח החשמל תתחזק במצב תקין בכל עת.
- 5.15.6. מתקני החשמל בעסק ייבדקו באופן תקופתי בהתאם להנחיית רשות הכבאות וההצלה "בדיקה תקופתית למתקני חשמל - עדכון", ועל פי כל דין.
- 5.16. מערכות שליטה בעשן**
- 5.16.1. בעסק ששטחו עולה על 500 מ"ר בלא חלונות, או ששטח חלונותיו שניתנים לפתיחה ידנית קטן מ-2% משטח רצפתו, ובחלקי מבנה אחרים (כגון מחסנים, חדרי טכניים וכו'), יהיו סידורי שליטה בעשן בהתאם לקבוע בפרט 3.5.2.1 לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.
- 5.16.2. מערכת השליטה בעשן תתחזק במצב תקין בכל עת.
- 5.17. מערכת מיזוג אוויר**
- 5.17.1. מערכת מיזוג האוויר המותקנת בעסק תענה לנדרש בתקן ישראלי ת"י 1001 בטיחות אש בבניינים.
- 5.18. משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה**
- 5.18.1. יש לבצע בדיקת משטר הפעלות ואינטגרציה בעסק שבו נדרש להתקין שניים או יותר מאמצעי בטיחות האש וההצלה הבאים, ככל שקיימים:
- (1) מערכת מתיזים אוטומטית.
 - (2) מערכת שליטה בעשן.
 - (3) גנרטור חירום.
 - (4) סגירת דלתות אוטומטית.
 - (5) מעליות.
 - (6) מערכת על לחץ.
 - (7) לוח פיקוד כבאים.

5.18.2. הבדיקה תיעשה בהתאם להוראה מספר 536 - משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה.

5.18.3. יש לקבל אישור בכתב של גורם מוסמך או מהנדס על התאמת המערכות לדרישות הוראה מספר 536 הנ"ל. העתק האישור יוגש לנותן האישור. כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת, יש לצרף לאישור גם טבלת משטר בדיקה.

5.19. חומרים מסוכנים

5.19.1. יש להגיש היתר רעלים מהמשרד להגנת הסביבה, הכולל את כול סוגי החומרים המסוכנים המאוחסנים במקום (במידה ונדרש).

5.20. גנרטור חירום

5.20.1. בעסק שנדרש להתקין משאבות מים לכיבוי אש או מפוחי ניקות עשן על פי מפרט זה ועל פי כל דין, יותקן גנרטור אשר יהיה בכוחו לספק גם זרם חשמל בשעת חירום להפעלתם.

5.20.2. הגנרטור יותקן בהתאם לקבוע בפרט 3.7.4.1 (ב)-(ח) לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבנייה.

5.20.3. הגנרטור יתוחזק במצב תקין בכל עת.

5.21. לוח פיקוד כבאים

5.21.1. בעסק שנדרש על פי דין להתקין בו מערכות מתזים, גלאים וניהול עשן או מערכות נוספות שנקבעו לעניין זה על-ידי נותן האישור, יותקן לוח פיקוד כבאים הכולל: לוח בקרה של מערכות גילוי וכיבוי אש, מפסק תלת-מצבי להפעלת מערכות שליטה בעשן, מפסק תלת-מצבי לשליטה במערכת על לחץ, מפסק שליטה בפתחי שחרור עשן אוטומטיים, וכן מפסק חשמלי ראשי, מפסק הפעלת גנרטור חירום, מערכת הפעלת כריזת חירום וטלפון כבאים - ככל שמערכות אלה נדרשות.

5.22. משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה

5.22.1. יש לבצע בדיקת משטר הפעלות ואינטגרציה בעסק בו נדרש להתקין שניים או יותר מאמצעי בטיחות האש וההצלה הבאים, ככל שקיימים:

- (1) מערכת גילוי אש ועשן.
- (2) מערכת מתזים אוטומטית.
- (3) מערכת שליטה בעשן.
- (4) גנרטור חירום.
- (5) סגירת דלתות אוטומטית.
- (6) מעליות.
- (7) מערכת על לחץ.
- (8) לוח פיקוד כבאים.

5.22.2. הבדיקה תעשה בהתאם להוראה מספר 536 משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה. כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת יצורף לאישור גם טבלת משטר בדיקה ופירוט סוג המערכת.

5.22.3. יש לקבל אישור בכתב של גורם מוסמך או מהנדס על התאמת המערכות לדרישות הוראה מספר 536 הנ"ל. העתק האישור יוגש לנותן האישור. כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת יש לצרף לאישור גם טבלת משטר בדיקה.

5.23. תיק שטח

5.23.1. בעסק אשר נדרש בהיתר רעלים בדרגה A או-B לפי תקנות החומרים המסוכנים (אמות מידה לקביעת תוקף התרים), התשס"ג-2003 יש להגיש העתק "תיק מפעל" שהוכן בהתאם לתקנה 4 לתקנות רישוי עסקים (מפעלים מסוכנים), התשנ"ג-1993.

5.24. אישורים

5.24.1. על פי דרישת נותן האישור ימציא בעל העסק מסמכים ואישורים על תקינות ציוד הכיבוי, ובכלל זה:

(1) אישור גורם מוסמך כי חומרי הציפוי והגימור שבהם נעשה שימוש במבנה המשמש את העסק נבדקו, ועומדים בתקן ישראלי ת"י 921, השימוש בחומרי בנייה לפי תגובותיהם בשריפה.

(2) אישור כי כל ציוד הכיבוי במים (עמדות כיבוי, גלגלונים, ברזי כיבוי, זרנוקים, מזנקים) נבדק ונמצא תקין.

(3) אישור כי מטפי הכיבוי הקיימים בעסק נבדקו בהתאם לתקן ישראלי ת"י 129, חלק 1, מטפים מיטלטלים - תחזוקה, ונמצאו תקינים. האישור יינתן על-ידי אדם שהוסמך לכך על-ידי הרשות לכבאות והצלה.

(4) אישור כי מערכת החשמל המותקנת במקום נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה לחוק החשמל התשי"ד-1954 (להלן - חוק החשמל) ותקנותיו, כולל תאורות החירום המותקנות במקום. על האישור לכלול התייחסות למיקום ותקינות מפסק חשמל ראשי לשעת חירום וטבלה המפרטת את מיקום לוחות החשמל, מספרם ואת גודל האמפר של כל לוח. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל על פי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור בהתאם לסוג רישיונו.

(5) אישור גורם מוסמך המעיד על תקינות המערכת האוטומטית לגילוי אש. האישור יוגש על טופס לפי נספח ג' לתקן ישראלי ת"י 1220, חלק 11 ויכלול גם התייחסות לתקינות מערכת הגילוי, הכיבוי והניתוק האוטומטי בארונות החשמל, ככל שמערכות אלה מותקנות בעסק.

(6) אישור גורם מוסמך המעיד על כך שמערכת הכיבוי המתוקנת בארון החשמל נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה מלאה לתקן ישראלי ת"י 5210, מערכות לכיבוי אש בארוסול, או תקן ישראלי ת"י 1597, מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי, בהתאם לסוג המערכת המותקנת.

(7) אישור גורם מוסמך כי המערכת האוטומטית לכיבוי אש (ספרינקלרים) נבדקה, ונמצאה תקינה בהתאמה מלאה לתקן ישראלי ת"י 1928. על האישור לכלול את מפרט הבדיקה.

(8) אישור כי גנרטור החירום נבדק ונמצא תקין. האישור יינתן על ידי בעל רישיון לעבודות חשמל על פי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור בהתאם לסוג רישיונו.

- (9) אישור גורם מוסמך, כי מערכות בטיחות האש וההצלה תואמות את דרישות הוראה מספר 536 - משטר הפעלות מערכות בטיחות אש-אינטגרציה. כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת, יצורף לאישור גם טבלת משטר בדיקה ופירוט סוג המערכת.
- (10) אישור על תקינות מערכות מיזוג אוויר או שחרור עשן יינתנו כמפורט בסעיף זה.
- (א) אישור על תקינות מערכות קירור או מיזוג אוויר בהתאם לתקן 1001 חלק 1.1 או תקן 1001 חלק 1.2, לפי העניין, יינתן כמפורט להלן:

(1) החל מיום 15.7.2025 ועד ה-15.1.2027:

לגבי מערכת קירור או מיזוג אוויר הפועלת באמצעות קרר המנוי בתוספת הרביעית לחוק – אישור בעל רישיון כהגדרתו בסעיף 2 לחוק הסדרת העיסוק בעבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר, התשפ"ה-2025, בהתאם לסוג רישיונו ובשים לב לתפוקת הקירור של אותה המערכת (להלן: "**אישור בעל רישיון**").

לגבי מערכת קירור או מיזוג אוויר הפועלת באמצעות קרר שאינו מנוי בתוספת הרביעית לחוק – אישור מהנדס רשום בענף מכונות, אישור הנדסאי רשום בענף קירור ומיזוג אוויר או אישור גורם מוסמך או אישור בעל רישיון.

(2) מיום 15.1.2027 ואילך: יידרש אישור בעל רישיון לגבי כל מערכת קירור או מיזוג אוויר.

- (ב) לעניין תקן 1001 חלק 2.2 – אישור מהנדס רשום בענף מכונות, או אישור גורם מוסמך.
- (ג) לעניין תקן 1001 חלק 2.4 – אישור מהנדס רשום בענף מכונות, או אישור גורם מוסמך.
- (ד) לעניין תקן 1001 חלק 3 – אישור מהנדס רשום בענף מכונות, אישור הנדסאי רשום בענף מכונות, או אישור גורם מוסמך.
- (ה) לעניין תקן 1001 חלק 4 – אישור מהנדס רשום בענף מכונות, אישור הנדסאי רשום בענף מכונות, או אישור גורם מוסמך.
- (ו) לעניין מערכת מיזוג אוויר או שחרור עשן אשר אינה מנויה בסעיף קטן (א) עד (ה) - אישור מהנדס רשום בענף מכונות, אישור הנדסאי רשום בענף מכונות, או אישור גורם מוסמך.
- (ז) לעניין האישורים המפורטים בסעיף קטן (א) עד (ו) - אם נקבעו הוראות בחיקוק או בתקן לעניין מי שמוסמך לאשר את העמידה בתקן 1001 – יחולו ההוראות שבחיקוק או בתקן.

(11) (נמחק).

(12) יש להגיש הצהרה בעל העסק כי האחסנה (סוג האחסנה /גובה אחסנה/אופי האחסנה/ אופי האחסנה) עונים להגדרת הסיכון אשר על פיו תוכנן המבנה.

5.25. נספחים

מפרט אחיד לפריט 10.8ב' חומר חיטוי או ניקוי: חומרי חיטוי או ניקוי - אחסונם שלא לצורך מכירה במקום, למעט בעסק שיכולת האחסון המרבית שלו הוא עד 5 טונות, (שינוי מס' 1)

5.25.1. את פרסומי הרשות הארצית לכבאות והצלה ניתן למצוא ולהוריד באתר הרשות הארצית לכבאות והצלה.